FREEWAVE

Maandelijks Media Magazine

nr. 453
augustus
2011

- Heden en verleden
- Perikelen
- De voorlopers van de Nederbeat - deel 3
- Muziek-, media- en andere herinneringen aan 1965

FREEWAVE • maandelijks mediamagazine
Jaargang 34 — nummer 453 — augustus 2011

COLOFON
Exploitatie: Stichting Media Communicatie
Hoofdredacteur: Hans Knot
Lay-out: Jan van Heeren
Druk: EPC

Vaste medewerkers:
Michel van Hooff (Nederland); Rene Burcksen, Jan Hendrik Kruidenier (VS); Jelle Knot (Internationaal); Martin van der Ven (internetnieuws); Ingo Paternoster (Duitsland); Gijs van den Heuvel (Caribisch Gebied)

Verantwoordelijke uitgever:
Stichting Media Communicatie, Postbus 53121, 1007 RC Amsterdam
e-mail: rob@mediacommunicatie.nl
web: www.mediacommunicatie.nl

Correspondentieadres:
Hans Knot,
Populierenlaan 8, 9741 HE Groningen
e-mail: hknot@home.nl
www.hansknot.com & www.soundscapes.info

Lidmaatschap:
De lidmaatschapsprijzen gaan met ingang van 1 januari 2012 veranderen. Zie de mededeling achterin dit blad.

Einde abonnement?
De wijze waarop u zich kunt abonnneren op Freewave Media Magazine gaat veranderen. Lees de mededeling achterin dir blad.

Transacties:
ING-rekening: 4065700 t.n.v.
Mediacommunicatie, Amsterdam.
IBAN: NL85INGB 0004065700
BIC: INGBNL2A.
Voor België:
Rekeningnummer 143-0759927-33
tnv SMC België.
PayPal-betaling: rob@mediacommunicatie.nl

Verzending:
Eventuele klachten inzake verzending, onregelmatige ontvangst en adreswijziging ten alle tijden richten aan: SMC, Postbus 53121, 1007 RC Amsterdam

Advertentietarieven:

	eenmalig	*tweemalig*
1/1 pagina:	Euro 23,-	Euro 34,50
1/2 pagina:	Euro 14,-	Euro 23,-
1/4 pagina:	Euro 10,-	Euro 16,-

FOTO'S
Indien niet anders vermeld zijn alle foto's uit het Freewave en Offshore Echo's archief.

ISSN NR. 1381-8562

VOORWOORD

Beste lezers,

Na het speciale dubbelnummer van de vorige keer, pakken we nu de draad weer op met de diverse rubrieken die u van ons gewend bent.

Dan even iets rechtzetten m.b.t. het vorige nummer. In het onderschrift werd daar de Van Hogendorpstraat in Amsterdam gesitueerd, maar dit moet Den Haag zijn. Excuses! Fouten maken kan gelukkig een ieder overkomen. Zo ook het Veronicablad. In 1971 vond de vormgever het moeilijk om het hoofd van Juul Geleick en de planeet Mars uit elkaar te houden:

Juul Geleick
Technikus Juul Geleick heeft thuis een zolderkamertje waar roestallen apparaatjes staan, even zoveel zolderr-bouten en kilometers snoer.
Verder bezoekt Juul alle kranten-berichten bij die er onze Veronica verschijnen. Hij weet dan ook altijd niet iets meer als alle anderen.
blz. 14

„Mars ....."
planeet van de groene mannetjes en de rauhelachtige kanalen. Barry Zand Scholten probeert de raadselen rond deze planeet enigszins te verklaren en bezoekt daarin ook de verrichtingen van de amerikaanse en russische ruimte-verkenners.
blz. 29

En tenslotte nog een belangrijke mededeling. Er blijft toch nog een kleine *gedrukte* oplage van Freewave MM bestaan, naast het digitale exemplaar. Lees alles hierover op pagina 26.

Veel leesplezier,
Jan van Heeren

INHOUD

Heden en verleden 3
Perikelen 7
Nieuws uit Duitsland 11
Column Rob Olthof 11
Nieuws uit België 12
Radiohören auf Lang- & Mittelwelle 13
Nieuws uit Amerika 13
De voorlopers van de Nederbeat (3) 14
Muziek-, media en andere herinneringen '65 18
Veranderingen Freewave Media Magazine 26
Voorlopig programma Radiodag 2011 27

OMSLAG

1 april 2011: Het voormalige REM-eiland wordt geplaatst aan de Haparandadam in Amsterdam
© Rob Olthof

Heden & verleden

Later dan gepland
DO 24 MAART: Welkom in deze aflevering van de rubriek 'Heden en Verleden', die ons maanden in de tijd terug brengt. Reden is het verschijnen van het speciale juni/juli nummer, waardoor alle vaste rubrieken zijn blijven liggen en we in dit nummer het nodige gaan inhalen. Het REM eiland vertrekt volgens de huidige planning pas op maandag 28 maart vanuit Delfzijl naar Amsterdam en komt naar verwachting dinsdag 29 maart aan. Dit in tegenstelling tot eerdere berichtgeving waarin het vertrek nog stond aangekondigd op zaterdag 26 maart. Het benodigde materieel is later dan gepland in Delfzijl beschikbaar om het REM op de ponton te bevestigen.

Rudi Carell en Dick Harris

Overleden
ZA 26 MAART: Vandaag rolt het nieuwe exemplaar van het historische tijdschrift Aether in de brievenbus waarin ondermeer wordt gemeld dat op 11 december vorig jaar Dick Harris is overleden. Na enkele dagen werd hij gevonden in zijn woning in den Haag. Hij werd in 1927 geboren in Groningen en studeerde zowel filosofie als Frans aan de universiteit van Amsterdam. Hij maakte daarna van zijn hobby, goochelen, zijn beroep en maakte zich tevens verdienstelijk als conferencier en pianist. Maar vooral genoot hij bekendheid door verantwoordelijk te zijn voor de regie van de Rudi Carell shows, die zowel in Nederland als Duitsland werden uitgezonden. In de rubriek 'heden en verleden' wordt zijn overlijden gemeld gezien hij in 1964 ook betrokken was bij de oprichting van de Radio Exploitatie Maatschappij, die Radio Noordzee en TV Noordzee runde vanaf het REM platform voor de kust van Noordwijk.

AVRO en buitengaats
ZA 25 MAART: In dezelfde Aether staat vermeld dat de AVRO in 1930 desnoods vanaf zee zou gaan uitzenden. Als gevolg van de zendtijdverdeling van 15 mei 1930 moest de AVRO de zendtijd, die zij had, verdelen met de VARA. Willem Vogt, directeur destijds van de AVRO, verweerde zich fel tegen het besluit, genomen door de toenmalige minister Paul Reymer. Hij zou zelfs besprekingen gevoerd hebben met een buitenlands station, maar Vogt kon ´om reden van technische aard´ geen naam noemen van het station. Gesuggereerd werd dat hij eventueel aan Radio Luxembourg had gedacht. Ook meldde Vogt te denken aan een amusementsschip, dat in internationale wateren eventueel de AVRO programma´s zou kunnen verzorgen. Let wel dertig jaar voordat Radio Veronica de eerste Nederlandstalige zeezender zou worden.

Reactie
De gedachtegang van ´eventueel Radio Luxembourg´ leidde tot mijn volgende reactie aan de redactie van ´Aether´: Vandaag rolde de Aether weer in de brievenbus, die eerst altijd wordt gebladerd en vervolgens gespeld. Bij het bladeren viel mijn oog op het stukje over de plannen van Willem Vogt, in 1930, om eventueel de uitzendingen van de AVRO, buitengaats of in het buitenland voort te zetten. De gedachtenkronkel dat hij daarbij eventueel aan Radio Luxembourg zou hebben gedacht, dient te worden ontkracht. In 1930 was er nog totaal geen sprake van Radio Luxembourg, dat haar eerste serie testuitzendingen begon in de maand oktober 1933.

Schepen
In 1930 waren er twee organisaties waarvan het bekend was dat men een schip had gebruikt als basis voor een radiostation. In 1927 was het eerste station als zodanig actief onder de naam RXKR gevestigd op de MV Kanimbla, een schip van 13.000 ton. De Australische regering stond luidsprekers voor interne communicatie op schepen niet toe en dus werd besloten twee kortegolfzenders te bouwen en via deze uitzendingen te verzorgen die de tijdelijke bewoners van het schip konden plezieren en tevens de inwoners van de landen, waar het schip langs ging. Dit tenminste als ze de beschikking hadden over een ontvanger en de uitzendfrequentie wisten. Men was zowel actief in de 25 als 30 meter band op respectievelijk de 11.710 en de 6010 kHz met beiden een vermogen van 50 Watt. Men heeft op deze manier behoorlijk lang uitzendingen verzorgd, de laatste ontvangen signalen van het station, dat werd opgericht door de eigenaren van het schip, McIllwrath en McEarcham Ltd, waren in 1938 te

beluisteren.

Kranten
Een eventueel tweede project vanaf een schip, waaraan Willem Vogt kan hebben gedacht is het Radio Daily Mail project. In 1928 werd een stoomboot, voorheen eigendom van Lord Iveagh, de toenmalige eigenaar van de Guiness Brouwerij, ingezet voor de programma's die een aantal kranten moesten promoten. Aan de leiding van het project stond Valentine Smith, aan wie ook de ideevorming kon worden toegeschreven. Hij was binnen de krantenuitgeverij verantwoordelijk directeur 'verspreiding en publiciteit'. Men zou, juist buiten de drie mijl zone programma's gaan uitzenden met gesproken commercials voor The Daily Mail, the Evening News en the Sunday Dispatch. Vanuit de haven van Dundee werd koers gezet met een laagvermogen zender aan boord. De stoomboot was echter niet geschikt voor verankering in woelig water en dus werd besloten van haven naar haven te varen en via geluidsboxen de omwonenden te amuseren en dus niet een zender in te zetten.

www.offshore-radio.de/fleet

Frankrijk
Terugkerend op Willem Vogt kan misschien worden gesteld dat hij heeft gedacht aan een radiostation met als voorbeeld Radio Normandia, dat commerciële uitzendingen verzorgde vanuit Normandië, gericht op Engeland. Bron: 'Over pioniers, duimzuigers en mislukkelingen. Historie van de zeezenders 1907-1973' door Hans Knot, Stichting Media Communicatie, 1993.'

Aanvulling discografielijst zeezenders
ZA 26 MAART: De lijst wordt langer en langer. Bij het nummer 'Scarlett O'Hara' van Jet Harris en Tony Meehan kan worden toegevoegd dat dit nummer ook als tune werd gebruikt in de eind jaren tachtig van de vorige eeuw door Hans van der Valk op Radio 819. Op Radio 819 was er ook het programma 'Muziek met de sokken los' met Hendrik van Nellestijn. Hij gebruikte in het programma een instrumentale onbekende versie van het nummer 'Where do I begin', dat we vocaal van Andy Williams kennen.

Daadwerkelijk vertrokken
MA 28 MAART: Het REM Eiland is vanmorgen om 08.10 uur als sleep vertrokken vanuit de haven van Delfzijl naar de voormalige Houthaven in Amsterdam. De tocht gaat via de Waddenzee en de Noordzee en men zal via de pieren in IJmuiden op dinsdag weer het Noordzeekanaal invaren richting Amsterdam. De bovenbouw van het REM Eiland wordt vrijdag 1 april vanaf 09.00 tot 11.00 uur, afhankelijk van de weersomstandigheden, geplaatst op de nieuwe locatie aan de Haparandadam. Het stalen eiland telt drie verdiepingen, weegt 450 ton en wordt op de 10 meter hoge poten getild. Drie drijvende hijsbokken met de namen Triton, Atlas en Amsterdam en hijsmasten van 60 meter gaan deze klus klaren.

REM eiland geplaatst op poten
VR 1 APRIL: In de dagen voorafgaande aan de 1e april werd er hier en daar gesuggereerd dat de plaatsing van het voormalige REM eiland misschien wel een 1 april grap kon zijn. Maar, ondanks de datum, is de plaatsing op deze dag alsnog voltooid. Nadat het platform een behoorlijke tijd in de provincie Groningen onder handen is geweest en een frisse nieuwe vorm heeft gekregen, vertrok het vanuit Farnsum via kanalen en open zee eind maart richting de haven van IJmuiden. Vandaar uit ging de sleep naar de Amsterdamse haven.

TV minuten
In de ochtend van de 31ste maart werd Hans Knot gebeld door de redactie van het televisienieuws van RTV Noord-Holland met de vraag of hij als kenner naar Amsterdam wilde komen om bij de plaatsing aanwezig te zijn en kort de kijker te informeren over de geschiedenis van het platform. Wat een geluk dat de betreffende redacteur meldde dat het ging om een item van ongeveer 1 min en 55 seconden. Na een leuk gesprek werd de man van RTV Noord-Holland verzocht contact op te nemen met Rob Olthof van SMC, die in de omgeving van de studio's RTV Noord-Holland woont.

Rob zijn verhaal
'Ik werd gebeld door de medewerker van RTV Noord-Holland om als '2e man' te fungeren in hun reportage omdat Hans Knot terecht had afgezien daar het hem een dag aan werktijd had gekost om van Groningen naar Amsterdam visa versa te reizen. Ik ben met de metro vanuit Amstelveen naar de studio's van Radio en TV Noord-Holland gegaan en werd daar vriendelijk ontvangen door mensen van de televisie en later ook door enkele radiomensen. Ik nam een dvd mee met opnamen van de bouw van het REM eiland en daar hebben ze een paar fragmenten van gebruikt. Rond elf uur 's morgens kwamen wij bij de Houthaven aan in Amsterdam. Ik herkende de Houthaven niet meer omdat ik daar voor het laatst ongeveer 40

Het oude bord is gebleven © Rob Olthof

jaar geleden was om naar de Mi Amigo en Fredericia te kijken, die daar waren opgelegd.

Zwaar gewicht
Men was ondertussen bezig om het voormalige REM platform in haar nieuwe jasje in de takels te krijgen, een zware klus want het 'eiland' weegt meer dan 450 ton. Ondanks de flinke wind werd langzaam het platform richting de poten, waarop het moest komen te staan, geduwd. Rond half twee in de middag was de klus geklaard, maar ik maakte het laatste moment niet meer mee want ik was toen net een half uur weg. Reden was dat zowel de interviewer van de radio als ik waren verkleumd. Tot onze verwondering waren er geen mensen van het restaurant, dat in het platform zal worden gebouwd, aanwezig. Wel was er een aantal voormalige REM fans aanwezig. Er was zelfs iemand bij die ook al in Delfzijl was wezen filmen. Ik heb live voor de radio wat verteld over de geschiedenis van de REM en hoe enthousiast ik - en duizenden andere Nederlanders waren - toen de eerste televisie-uitzendingen destijds in 1964 begonnen. Men heeft bij RTV Noord-Holland ook nog getracht de voormalige omroepster Marian Bierenbroodspot voor de camera te krijgen, maar dat is helaas niet meer gelukt.

Naamsverandering
VR 1 APRIL: Vandaag op Radio Waddenzee tijdens etenstijd, dan hebben we het over het uur tussen 6 en 7 in de avond een herhaling van een oude Radio Mi -Amigo 1 aprilgrap van 1976. Het was te horen in het programma 'Middagboot' met Walter Galle. Een 1 aprilgrap waarin het voornamelijk Vlaamse station voor een deel van de bewuste 1 april 1976 plotseling was te horen als 'Radio Veronica'. Niet alleen de naam van de voormalige zeezender werd als grap overgenomen maar ook de deejaynamen. Een leuke historische grap, die de moeite van het herhalen waard was.

Cowboy terug
WO 6 APRIL: Gerard de Vries keert terug op de Nederlandse radio. Gerard presenteert op Radio M Utrecht op zondag 10 en 17 april het verzoekplatenprogramma 'M draait op verzoek'. Gerard de Vries begon in november 1963 als DJ bij de zeezender Radio Veronica. Gerard presenteerde er diverse programma's waaronder Kookpunt, Sliep uit en het Country & Western programma. In de jaren zestig had Gerard diverse hits, waaronder 'Het spel kaarten', 'Giddy up go' en 'Ode aan Jim Reeves'. Na zijn tijd bij Radio Veronica werkte Gerard de Vries bij ondermeer de TROS, Okay FM, Radio 227 en nu bij Radio Wijdemeren.

Andermaal rond Pasen
DO 7 APRIL: Radio Caroline zendt vanaf Goede Vrijdag, 22 april, tot en met maandag 2 mei live uit vanaf het zendschip Ross Revenge. Deze live programma's zijn te ontvangen via het internet, Sky 0199 en in Zuid Essex en Noord Kent via AM 531 kHz. Radio Caroline viert tijdens deze live uitzending haar 47ste verjaardag. Aan de live programma's werkt een aantal voormalig zeezender deejays mee zoals Dave Foster, Cliff Osbourne, Steve Conway, Dave Richards, Bob Lawrence, Martin Fisher, Nigel Harris en Tom Lodge.

Geld voor het schrijven van scenario is gefinancierd
DO 14 APRIL: Het is al weer vijf jaar geleden dat Sylvain Tack, eens wereldberoemd in de Benelux en Spanje, als een berooid man kwam te overlijden. Zijn hele leven heeft vele ups maar ook downs gekend. Een variatie aan beroepen heeft hij uitgeoefend, waaronder die van waffelbakker, muziekproducer, eigenaar van een radiostation, kruidendokter en ergens tussenin ook nog eens die van drugsbaron. Geld kun je immers overal mee verdienen. De Vlaamse scenarioschrijver Erik Lamens heeft nu de opdracht gekregen tot het schrijven van een scenario voor een documentairefilm die over het leven en werk van Sylvain Tack zal gaan. Diegenen die de Vlaamse muziekindustrie en de zeezender Mi Amigo in de jaren zeventig van de vorige eeuw hebben gevolgd weten dat Sylvain, die in oktober 1973 een contract tekende met de Ier Ronan O'Rahilly om een deel van het zendschip van Radio Caroline in handen te krijgen, een enorm grote rol in voornoemde industrie heeft gespeeld.

Sylvain Tack probeerde in 2002 kruidendrankjes aan de man te brengen.

Namen
Even een opfrissertje? Namen van artiesten die

groot werden dankzij de input van Sylvain zijn ondermeer Paul Severs, Ivan Heylen, John Terra en Samantha, om zo maar een paar te noemen. Ze werden via de productie- en platenmaatschappij van Tack in de Benelux begeleid en in de markt gezet. Ondertussen was ook het radiostation Mi Amigo er gekomen en vanaf 1 januari 1974 kon hij via dit station zijn muziek, zijn tijdschrift Joepie en zijn Suzy Wafels promoten. Nadat de anti zeezenderwet in Nederland, in september 1974, haar intrede had gedaan verhuisde Radio Mi Amigo, dat op dat moment op drie locaties in Nederland haar studio's had, naar Vlaanderen om op een landelijke locatie de opname van radioprogramma's voort te zetten.

Jaren volgehouden

Vanuit Vlaanderen werd de aftocht geblazen en andermaal een nieuwe locatie voor de studio's van Radio Mi Amigo gevonden en wel in een winkelcentrum van het Spaanse Playa de Aro. Naast de al lopende commercials op het station waren lokale en regionale bedrijven in Gerona vaste klanten op het commerciële station. De streek en ook Playa de Aro leefde enorm op met een grote aanwinst binnen de toeristenindustrie. Met Tack waren ze daar een aantal jaren erg blij. Totdat in september 1978 de eerste berichten kwamen dat de Spaanse regering een vergelijkende anti zeezenderwet zou gaan invoeren. Radio Mi Amigo bloedde dood en Tack besloot zijn leven elders voort te zetten.

-advertentie-

radio 227

Muziek van alle tijden

Easy listening met een tikkeltje middle-of-the-road

-

www.radio227.nl

Verliefd geworden

Tack, die in Spanje de bijnaam feestnummer kreeg en vaker met dan zonder glas werd gezien, vertrok naar Haïti, nadat hij verliefd was geworden op een Zuid Afrikaanse schone, die hem maar graag in haar armen ontving. Immers hadden zij en haar vriendjes hem nodig voor het transport van cocaïne naar West Europa. Na een paar transporten en een te breed aangemeten gipspoot werd de voormalige succesvolle Tack gepakt en achter de tralies van een gevangenis in Frankrijk gezet, waar hij vier jaar op kosten van de Franse staat zijn leven mocht voortzetten. Daarna is hij de alternatieve kruidenwereld ingestapt maar nooit weer succesvol geworden. In 5 februari 2006 kwam de toen 73-jarige Sylvain Tack geheel berooid te overlijden.

Ideevorming

Het idee voor het maken van de documentairefilm ligt bij Jean Luc Bostyn, die al sinds het midden van de jaren zeventig het Vlaamstalige RadioVisie runt, en Noël Cordier. Zij namen contact met Erik Lamens, maker van de film 'SM rechter' met het verzoek een scenario te gaan schrijven, mocht het benodigde geld beschikbaar komen. Inmiddels is er een subsidie aangevraagd en toegewezen door het Vlaams Audiovisueel fonds en kan Lamens met het werk beginnen. Lamens verwacht niet dat de filmdocumentaire voor 2015 in de bioscopen is te zien. Productie is ook geheel afhankelijk van geld, dat zal moeten worden binnengehaald. Een bedrag van 2 miljoen zal dus ergens vandaan dienen te komen om het project geheel te realiseren.

Versie twee

WO 13 APRIL: Gisteren kreeg ik een LA jingle toegestuurd waarbij

de gebruikte muziek al wel is opgenomen in de discografielijst maar in een andere LA spot. Met de begintekst: 'You're tuned in to the loving vibrations from the North Sea, the Voice of Love, Peace and Good Music on 319, Radio Caroline' was het Martin Fisher die de spot in de zeventiger jaren insprak op 'We love you' van de Rolling Stone. Toevoegen aan de zeezenderdiscografie kunnen we ook het nummer 'We wish you a merry Christmas' van de Jackson Five. Het werd voor een jingle in 1975 gebruikt op Mi Amigo.

Ferry en soul

VR 15 APRIL: De Soulshow van Ferry Maat keert vanaf vrijdag 22 april terug op de radio. Arrow Jazz FM zendt op vrijdagen tussen 21.00 en 22.00 uur het programma uit. Ferry Maat: "Na mijn vertrek bij Radio Veronica had ik al aangegeven dat dit niet het einde van mijn radiocarrière zou zijn. Ik ben heel blij dat ik mijn kindje nu bij Arrow Jazz FM ondergebracht heb. Volgend jaar is het veertig jaar geleden dat de eerste aflevering van de Soulshow uitgezonden werd en nog steeds zijn er heel veel fans." Arrow Jazz FM werd vorig jaar overgenomen door Exceed Jazz dat onderdeel is van Conclusion. Exceed Jazz wil een platform voor jazz en aanverwante muziek creëren in Nederland. Jan Willem Klein Willink, directeur Exceed Jazz: "De Soulshow is een feest van herkenning voor onze luisteraars en ik vind het dan ook geweldig de Soulshow te kunnen laten horen op Arrow Jazz Fm."

Dank aan: Martin van der Ven, Rob Olthof, Wim van de Water, Walter Galle, Jean Luc Bostyn.

Samenstelling: HANS KNOT

DO 24 MAART: Het programma 'Dit Was Het Nieuws' keert terug op televisie. RTL 4 blaast na een succesvolle proefaflevering in juni de satirische nieuwsshow nieuw leven in. Het programma zal opnieuw door Harm Edens worden gepresenteerd. Raoul Heertje is opnieuw teamcaptain en zal de strijd aangaan met Thomas Acda. Acda neemt de plek als teamcaptain in van Jan Jaap van der Wal, die binnenkort voor BNN een Nederlandse versie van 'Saturday Night Live' gaat maken. Voor de intrede van Jan Jaap bij het programma was Acda al panellid van 1996 tot 2000. Later keerde hij nog wel eens terug als invaller voor presentator Harm Edens. Het programma werd jarenlang uitgezonden door de TROS, maar werd in 2009 van de buis gehaald. De proefaflevering bij RTL trok 871.000 kijkers trok. Genoeg voor de leiding van het commerciële station om 'Dit was het Nieuws' vanaf 21 mei iedere zaterdagavond om 22.00 uur op de buis te brengen.

Jan Slagter
©MAX/ Rick Nederstigt

MA 28 MAART: MAX-directeur Jan Slagter wil een boek gaan uitbrengen over het 'achterbakse' Hilversum, zo vertelde hij in De Telegraaf. Het zal een weinig positief verhaal worden, aldus de directeur van de ouderenomroep. Sinds hij in 2005 tot het bestel toetrad heeft Slagter aantekeningen gemaakt. Die moeten ooit een boek gaan vormen. "Maar, het komt pas uit als ik Hilversum verlaat. Ik wil de vrijheid hebben om alles op te tekenen wat ik wil. Ik moet voorkomen dat het boek relaties gaat verstoren. Ik weet dat ik er om bekend sta dat ik geen blad voor de mond neem, maar wat je ziet is maar vijftig procent. Er schuilt in mij toch enige diplomatie." In zijn memoires komen mooie, ontroerende, maar vooral verbazingwekkende feiten aan bod. "Misschien laat ik wel fictie en non-fictie door elkaar heen lopen. Ik ben er nog niet helemaal uit. Er zijn zoveel aantekeningen, het wordt nu echt tijd om er wat mee te doen. Anders raak ik dingen kwijt. De rode draad moet in elk geval het achterbakse worden. Met name over een aantal omroepbestuurders zullen er vervelende dingen worden gezegd. Maar ook leuke, of emotionele. Wanneer het boek uitkomt, weet hij nog niet. In ieder geval niet voor 2015.

MA 28 MAART: Minister Maxime Verhagen wil de zendvergunningen van commerciële radiostations verlengen van 2011 naar 2017, maar dan moeten ze werk gaan maken van digitale radio (DAB). Ook de publieke omroep gaat aan de slag met T-DAB. Hoe ziet deze digitale toekomst er voor de lokale omroepen uit? Op termijn gaat digitale radio (T-DAB) de huidige FM zenders vervangen. In 2015 moet, wat Verhagen betreft, 80 procent van de Nederlanders digitale etherradio kunnen ontvangen. Digitale radio biedt betere kwaliteit en maakt het uitzenden van signalen van meer radiostations mogelijk. Bovendien kunnen nieuwe diensten aan het radiosignaal worden toegevoegd. Wat echter enorm belangrijk voor de lokale radiostations zal zijn is de ontwikkeling hoe de lokale

omroep over enkele jaren het ethersignaal mag gaan aanbieden.

DI 29 MAART: Al Jazeera heeft sinds de opstanden in de Arabische wereld aangetoond een onmisbare en objectieve bron van informatie te zijn. Ook scheidend hoofdredacteur Hans Laroes van het NOS Journaal erkent dat en wil graag met het televisiestation samenwerken. "Al Jazeera laat zien dat je met verslaggeving de wereld in beeld kan brengen en dat er andere perspectieven zijn dan het westerse perspectief," zegt hij in een interview met FunX. "Zij hebben veel kennis van een regio waar wij wel mensen hebben zitten, maar waar wij niet gevestigd zijn." Zo heeft de NOS momenteel correspondenten in Egypte en Libië, maar het heeft grote voordelen om daar geworteld te zijn zoals Al Jazeera. "Zij voelen wat er gebeurt voordat het naar boven borrelt. Ik beschouw hen echt als een aanvulling. Er is niet maar één waarheid, maar er zijn verschillende invalshoeken om een verhaal te vertellen. En de Al Jazeera invalshoek is net zoveel, of meer waard als die van CNN."

DI 29 MAART: Willeke van Ammelrooy neemt de rol van de koningin op zich in de nieuwe VPRO serie 'Beatrix, Oranje onder vuur'. Het vierdelige drama gaat over de periode vanaf de Leidse studententijd van Beatrix en vertelt over de diverse crises die zich binnen het koningshuis hebben afgespeeld. De actrice speelt de vorstin zoals we haar nu kennen. Mara van Vlijmen (Keyzer & De Boer Advocaten, toneelgroep De Warme Winkel) vertolkt de rol van Beatrix in haar jonge jaren. Van Ammelrooy, 67 jaar, verheugt zich op haar rol. " Toen ik voor de rol van Beatrix werd gevraagd, zei ik: Wat geweldig, dank u wel. Ik hang nu even op, want ik ga even uit mijn bol." De actrice wil het grote publiek inzicht geven in 'de andere Beatrix'. "De koningin, de vrouw, de echtgenote, de moeder, de oma, kortom het mooie hardwerkende mens, de persoon die voor ons gewone mensen grotendeels verborgen blijft. En dat ik samen met de regisseur en de schrijver het respect kan overbrengen wat ik zelf voor haar voel."

WO 30 MAART: De Persgroep, eigenaar van ondermeer 'De Morgen' en 'Het Laatste Nieuws', het weekblad 'Dag Allemaal' en die voor de helft participeert in de VMMa en de Qgroep, wil de Nederlandse televisiestations van SBS kopen. Dat zei topman Christian Van Thillo op een retailcongres in het Nederlandse Noordwijk. Van Thillo bevestigde daarmee recente mediaberichten dat het Belgische mediabedrijf voor een overname in de race is. Eerder liet mediamagnaat John de Mol al weten de tv-kanalen van SBS Nederland te willen kopen. Andere gegadigden zijn onder meer De Telegraaf Media Groep en het Finse Sanoma. Van Thillo zei een groot marktaandeel na te streven in alle mediasectoren. Maar de instapdrempels zijn groot in de televisiemarkt. Daarom ligt het volgens hem meer voor de hand een bestaand televisiestation te kopen dan om zelf iets te beginnen. Of hij slaagt in zijn opzet is nog de vraag. Hij schatte zelf de kans op een overname in op ongeveer dertig procent.

DO 31 MAART: RTL-directeur *Bert Habets* liet onlangs in Ochtendspits weten wel wat te zien in een samenwerking met de Publieke Omroep (NPO) op het gebied van sportuitzendingen. Dit in het licht van de aangekondigde bezuinigingen bij de publieke omroep. Als het echter aan NPO-topman Henk Hagoort ligt komt het daar niet van. "Wij gaan onze sportprogramma's niet bij de deur van RTL neerzetten," zegt Hagoort in een interview met Metro. Hagoort vindt bijvoorbeeld dat de uitzendrechten van de Eredivisie bij de Publieke Omroep horen. Volgens hem, omdat de publieke omroep zich onderscheidt door het maken van journalistieke keuzes en niet onderscheidt door commerciële keuzes. "Toen Talpa de voetbalcompetitie uitzond, snapte mijn buurman heel goed dat hij geen journalistieke keuzes kreeg voorgeschoteld, maar commerciële. Het gaat niet om of je wel of geen sport doet, het gaat er om hoe je het doet." Hagoort geeft als voorbeeld dat de NOS de kijker niet door alle reclameblokken hoeft te loodsen. De belangrijkste wedstrijden worden daarom aan het begin uitgezonden en niet aan het eind, zoals bij Talpa het geval was. "Die afwegingen spelen bij de NOS niet."

DO 31 MAART: Martin Banga is overleden. Hij had al enige tijd gezondheidsklachten. Banga was de afgelopen zestien jaar directielid van Sky Radio Group en voorzitter van de Vereniging Commerciële Radio (VCR). Namens de directie van Sky Radio Group laat CEO Ab Trik weten met verslagenheid kennis te hebben genomen van het plotselinge overlijden. Na een carrière in de politiek en als bestuurder van een muziekuitgeverij, was Banga in 1992 medeoprichter van Radio Noordzee Nationaal, waarvoor hij in 1994 een FM-pakket bemachtigde. In 1996 werd hij aangesteld als di-

recteur Public & Legal Affairs van Sky Radio Group. *Banga* was in deze functie, en later als voorzitter van de VCR, hoofdpersoon en voortrekker bij de legalisering en professionalisering van commerciële radio in Nederland. De stap van de kabel naar FM van Sky Radio; later de veiling in 2003 van de commerciële FM-kavels - waarbij Sky Radio ook Radio Veronica inlijfde - en zeer recent de verlenging van de FM-licenties, zijn daarin mijlpalen die in verregaande mate aan Banga kunnen worden toegeschreven. Zijn rol was echter minstens zo betekenisvol als zijn bescheidenheid hierover. Volgens Ab Trik verliest de mediawereld in het algemeen en Sky Radio Group in het bijzonder een nestor waar het gaat over wetgeving rondom en distributie van commerciële radio: "Miljoenen consumenten genieten dagelijks als zij naar de huidige (commerciële) radiostations luisteren van het pionierswerk dat Martin heeft verricht. Het is daarom des te meer verdrietig dat hij zelf niet heeft kunnen genieten van zijn laatste, grote uitdaging: de verlenging van de FM-licenties. Een complex, slopend project, maar met een voor de radiomarkt in het algemeen en daarmee de Nederlandse radioluisteraar, bevredigend resultaat. Hij beheerste het politieke spel als geen ander en wist voor schijnbaar onverenigbare belangen meer dan acceptabele compromissen te sluiten." (Persbericht Sky Group)

ZO 3 APRIL: Als het aan zendermanager Laurens Borst van Radio 1 ligt, krijgt Paul de Leeuw een programma op zijn radiostation. "Hij is echt een trouwe luisteraar van Radio 1," zegt Borst in de nieuwste editie van Broadcast Magazine. "Ik weet ook dat hij het leuk zou vinden om nog eens wat te presenteren op Radio 1." De Leeuw stopt binnenkort met zijn dagelijkse televisieprogramma 'MaDiWoDoVrijdag-Show'. "Dan kan er tijd zijn om voor Radio 1 te werken. Dat zou ik echt geweldig vinden," zo zegt Borst. "Met Paul erbij kan je helemaal met recht zeggen: 'Het nieuws van alle kanten'."

MA 4 APRIL: Een verslaggever en een cameravrouw zijn vanmorgen belaagd door bezoekers van een moskee in de Utrechtse wijk Overvecht. De medewerkers van Multiculturele Televisie Nederland (MTNL) waren aan het werk voor een programma op de stadszender Ustad. Dat heeft coördinator Abdellah Dami van MTNL laten weten. Zij wilden bij de Omar Al Farouk moskee een reportage maken na een bericht in de Volkskrant. De krant schreef dat de moskee in Overvecht geld ontvangt van het Libische regime. Omdat het bestuur geen reactie wilde geven, gingen de journalisten erheen om moskeegangers te interviewen. Minstens vijftien bezoekers zouden de verslaggever hebben geschopt en beide medewerkers zijn bespuugd. Een microfoon en een kabel zijn vernield en de camera heeft een flinke tik gekregen. MTNL, de producent van het tv-programma, gaat aangifte doen bij de politie en zendt de reportage zaterdag uit.

MA 4 APRIL: Discovery Networks, het moederbedrijf van Discovery Channel introduceert op 4 juli een nieuw televisiestation en zal voorlopig analoog en digitaal enkel in Nederland te bekijken zijn. De aangepaste versie van het Amerikaanse TLC zal zich op de vrouwen tussen 25 en 39 jaar gaan richten.

DI 5 APRIL: RTL4 is het sterkste mediamerk in Nederland. Dat blijkt uit een onderzoek van Interbrand in opdracht van Het Tijdschrift voor Marketing. Welke mediamerken gebruikt de Nederlander en welke Nederlandse merken slagen erin de consument aan zich te binden? Vorig jaar werd het onderzoek voor het eerst gehouden, toen kwam SBS6 als sterkste uit de bus. Interbrand concludeert onder meer dat internet het meest gebruikte mediatype is. Televisiemerken blijven de favoriete bron van amusement, maar hun voorkeurpositie is sinds vorig jaar duidelijk afgezwakt. Als grootste uitdaging voor de verschillende merken noemt Interbrand het bouwen van een crossmediaal merk. Ondanks de mogelijkheden om consumenten te bereiken via verschillende mediaplatforms, boeken nog maar weinig merken daar echt succes mee.

DI 5 APRIL: Cees Grimbergen (60), voormalig presentator van Rondom 10, leidt komende zomer twaalf weken lang een discussieprogramma voor Omroep Max. Dat bevestigt voorzitter Jan Slagter van de ouderenomroep tegenover het AD. "Het wordt een discussieprogramma rond een thema met voor- en tegenstanders. Met Cees Grimbergen lijkt het al snel op Rondom 10, maar we passen de formule wel iets aan," zei Slagter. "Met dit programma gaat een lang gekoesterde wens van Omroep Max in vervulling." Het programma be-

handelt volgens Slagter niet uitsluitend thema's die ouderen aangaan. De titel van het nieuwe opinieprogramma op Nederland 2 is nog niet bekend. Grimbergen presenteerde Rondom 10 (NCRV) van 1999 tot 2010. Vorig jaar moest hij vanwege vernieuwing bij de NCRV wijken voor presentatrice Ghislaine Plag. Onlangs liet de omroep weten dat het lopende seizoen het laatste van Rondom 10 zal zijn. In september komt de NCRV met een nieuw discussieprogramma, samen met de KRO.

VPRO gids cover 1948

WO 6 APRIL: De VPRO viert het 85-jarig bestaan op zondag 29 mei met het Vrij Denken Festival in de Beurs van Berlage in Amsterdam. Programmamakers van toen en nu komen dan samen en presenteren een gevarieerd programma, kondigde een woordvoerster van de jubilerende omroep woensdag aan. Freek de Jonge verricht een theatrale opening. Adriaan van Dis, Wim T. Schippers en Jelle Brandt Corstius verzorgen het onderdeel Zomergasten. Buitenhof organiseert een politiek debat. Verder bestaat het festivalprogramma uit buitenlandse gasten, columns, muziek, dans en theater. De VPRO Gids brengt eind mei een boek uit. Het boekwerk VPRO Gids Covers bundelt de mooiste gidsomslagen uit de 85-jarige geschiedenis van het programmablad dat aanvankelijk Vrije Geluiden heette. Het is nog niet bekend hoe de VPRO het lustrum op radio, televisie en internet vormgeeft.

WO 6 APRIL: Het programma Holland Sport stopt als wekelijks live programma op Nederland 3. De titel blijft wel bestaan. Onder die vlag maakt Wilfried de Jong enkele uitzendingen over grote sportevenementen, zoals de Olympische Spelen volgend jaar in Londen. Volgend seizoen komt De Jong met een nieuw programma. Hij is nog met de VPRO in gesprek over de invulling daarvan. Holland Sport begon in 2003, met Matthijs van Nieuwkerk en Wilfried de Jong als presentatoren. In 2005 kreeg het sportprogramma de Zilveren Nipkowschijf. Sinds drie jaar neemt De Jong de presentatie in zijn eentje voor zijn rekening.

DO 7 APRIL: John de Mol heeft zijn kijkcijferhit The Voice nu ook verkocht aan Finland. Het is na de Verenigde Staten, Oekraïne, België en Duitsland het vijfde land dat het programma koopt. De Finse versie van The Voice zal worden uitgezonden door het tv-kanaal Nelonen, een televisiestation van mediabedrijf Sanoma. "Het is de eerste aankoop van The Voice door een Noord-Europees land. Dit is veelbelovend nieuws voor Talpa in de Scandinavische markt," aldus Maarten Meijs van Talpa Distributie. Talpa zal de Finse versie samen produceren met het plaatselijke productiehuis Solar Television. Het bedrijf van De Mol is nog in onderhandeling met tientallen andere bedrijven in diverse landen over lokale versies van The Voice.

VR 8 APRIL: Het is vandaag precies 25 jaar geleden dat *Erwin Kroll* voor het eerst na het NOS Journaal van acht uur een weerpraatje hield. De weerman wordt ook wel 'de man met de handjes' genoemd, omdat hij zijn voorspellingen over het weer met veel handgebaren brengt. Kroll trad in 1973 in dienst bij het KNMI en presenteert vanaf 1986 het weer na het nieuwsbulletin van 20.00 uur. In 1999 trad hij in dienst bij de omroep. Tijdens zijn loopbaan werd Kroll een aantal keren uitgeroepen tot populairste weerman van Nederland en in 1991 werd hij in Parijs de meest communicatieve weerman genoemd.

VR 8 APRIL: Het Agentschap Telecom gaat de jacht op de illegale radiostations opvoeren. Liefst 1300 piraten ontvingen een allerlaatste waarschuwing. Al 29 'boosdoeners' kregen een boete van 2500 euro. De 1300 aangeschreven piraten ontvingen reeds tijdens de vorige zomer bezoek. Tijdens de controle werd de apparatuur van 200 stations in beslag genomen. Voortaan kan het Agentschap reeds vanaf afstand alle activiteiten bekijken. Na een eenmalige waarschuwing volgt per overtreding een boete van 2500 euro per keer. Men overweegt ook een betere samenwerking met de gemeenten. Het vermoeden bestaat dat de illegale uitzendingen vaak gekoppeld zijn aan niet toegestane fuiven. Deze situatie zou ook een inbreuk op de orde betekenen.

DI 12 APRIL: De voormalige Endemol-directeur Paul Römer wordt per 1 augustus algemeen directeur van de NTR. Römer volgt Joop Daalmeijer op, die per 1 september met pensioen gaat. De NTR

is een ledenloze omroep die op 1 september vorig jaar ontstond uit een fusie van de NPS, Teleac en RVU. De 48-jarige Römer begon in 1988 zijn omroepcarrière bij de TROS en werd in 1995 producent van vele amusement- en realityprogramma's bij John de Mol Producties. Römer is de medebedenker van De Grote Donorshow en de eerste producent van de nationale en internationale versies van Big Brother. Van 2002 tot 2008 was hij algemeen directeur van Endemol Nederland. In 2009 trad hij toe tot de raad van bestuur van Endemol Holding, waar hij tot afgelopen najaar verantwoordelijk was voor de wereldwijde creatieve strategie van het concern.

MICHEL VAN HOOFF

Eind aan Engelstalige programma's Deutsche Welle

De programmaleiding van de Deutsche Welle heeft bekend gemaakt dat op 1 november aanstaande een einde zal komen aan de Engelstalige programma's gericht op Noord Amerika, Australië, Canada en Nieuw-Zeeland. De reden hiervan is dat de luisteraars in deze landen niet langer tot het doelpubliek van de Deutsche Welle behoren. Helaas wordt voorbij gegaan aan het gegeven hoe belangrijk het medium radio voor de inwoners van deze uitgestrekte landen is waarin de autobezitters vaak uren per dag in hun auto doorbrengen. Bovendien wordt voorbijgegaan aan de belangrijkheid die Duitsland heeft in de wereld. De beslissing de Engelstalige uitzendingen stil te zetten geeft wel de mogelijkheid aan andere publieke omroeporganisaties, zoals de ARD en de Deutschlandfunk, om deze taken te gaan overnemen.

Sinds 2004 wordt het programma Newslink Plus van de Deutsche Welle iedere maandag tot en met vrijdag gedurende een uur via de Amerikaanse Public Radio uitgezonden. Dit gebeurt ook in Australië door de Australian Broadcast Corporation, Canada (Canadian Broadcasting Corporation) en Nieuw-Zeeland (Radio New Zealand). In Amerika wordt het programma in de belangrijkste radiomarkten door liefst 33 NPR stations live of semi live uitgezonden.

Rick Demerest, meerdere jaren presentator en redacteur van Newslink Plus, vindt het van groot belang dat deze communicatieweg voor Duitsland en Europa zeer belangrijk luisterpubliek niet verloren gaat. Ook is het voor hem, als Duits Staatsburger, van groot belang dat de Duitse en Europese perspectieven met thema's van globale betekenis in de Engelstalige landen hoorbaar blijft. Demerest, voormalig manager bij Radio Free Europe in München en zakelijk leider van verschillende commerciële radiostation in Duitsland, heeft inmiddels een groot zakelijk plan gemaakt om duidelijk te maken hoe deze programma's in de toekomst tegen een redelijke prijs verder geproduceerd en verspreid kunnen worden. In principe komt het erop neer dat het voor een bedrag dat lager dan 500.000 Euro ligt, voortgang kan krijgen mits het via gerenommeerde stations zal worden uitgezonden. Zoals in Amerika en Engeland al jaren het geval is kan het mogelijk zijn het programma, of onderdelen ervan, te laten sponsoren door Duitse belangrijke ondernemingen. Het bedrag ligt trouwens op 0,5% van het totale budget dat jaarlijks door de Deutsche Welle wordt gebruikt.

Damerest stelt tevens dat de infrastructuur om een dergelijk programma in de toekomst voort te zetten er zeker nog is. In de regio Keulen/Bonn is er een redactionele staf, zijn freelance journalisten nog aanwezig en beschikt hij over een net van internationale Engelstalige verslaggevers en is er ook een schare aan eventuele afnemers beschikbaar. Het enige wat nu nog noodzakelijk is, is een organisatie die de durf heeft in te stappen en er van overtuigd is dat de stem van de Duitsers in de westelijke landen gehoord moet blijven worden.

HANS KNOT

Een vriend van mij heeft, als hij op vakantie gaat, altijd last van verstopping. Daarom neemt zijn vrouw altijd een flesje olijfolie mee om in een restaurant een beetje over zijn eten te doen. Maar stel dat je in Nederland bent en daar last van verstopping krijgt. Een goed recept is dan - ik hoorde dat van een kennis van mij - luisteren naar Sky Radio - saaiiiii. Vanochtend heb ik het uitgeprobeerd, een half uurtje want langer hield ik het niet vol. En jawel hoor, de stoelgang kwam prima op gang. De luisterdichtheid van Sky Radio is de laatste drie jaren behoorlijk teruggelopen. Beluister je nu dit eens super populaire station dan hoor je bijna alleen pop van de laatste jaren.

Ja, volgens de managers die in dienst zijn bij dergelijke radiostations bestaan mensen boven de 49 niet meer. Stel je voor dat een dergelijke manager minister van Volksgezondheid zal worden, je moet er niet aan denken. Pensioenfondsen hebben het, door onverstandige investeringen van de afgelopen jaren, moeilijk gekregen dus zo'n man of vrouw zal weleens een brief kunnen opstellen naar alle 65 jarigen en ouder met ingesloten een pil van Drion en zo'n brief zou weleens de volgende tekst kunnen hebben:

"Ziet u het niet meer zitten? Bent u levensmoe? De Nederlandse regering biedt u een uitstekende kans om eruit te stappen uit deze poel van narigheid. Neem de pil van Drion in en de Nederlandse regering betaalt uw begrafeniskosten. Met uw verscheiden helpt u de woningnood oplossen en het gat in onze begroting dichten". Vriendelijke groet, de minister.

Grapje natuurlijk, maar het is wel bizar dat op de Nederlandse radio - op Radio 5 na - de mensen tot 49 bediend worden. De ouderen kunnen stikken of de hele dag naar Radio 5 luisteren en dat is heel confronterend. 's Morgens hoor je dokters praten over allerlei kwalen, zodat je eetlust meteen ontnomen wordt. Ik kan me zo voorstellen dat als je bij Sky Radio werkt en je bent bijvoorbeeld zo rond de zestig en je wilt aan de manager een positieve bijdrage leveren aan het succes van Sky Radio, je bijvoorbeeld de volgende suggestie doet: "Meneer Bommel, laten we eens wat van Elvis Presley draaien en bijvoorbeeld wat van Jerry Lee Lewis of Johnny and the Hurricanes, die hadden in de jaren vijftig en zestig grote hits". "Huh? Wat moeten we met die rommel? Beste man, onze doelgroep ligt tussen de 20 en 50 jaar. De huisvrouwtjes. Die kennen geen Johnny and the Hurricanes."

De discussie kan vervolgens verder gaan met:"Maar meneer Bommel: ons muziekaanbod is zo beperkt tegenwoordig enne…". "Jansen, je bent een beste vent, je hebt veel verstand van muziek maar ik ben de manager en ik bekijk de hitlijsten uit de jaren 80 en 90, aangevuld met materiaal van de laatste 10 jaren en ik weet wat goed voor ons publiek is".

Tja, zo gaat dat tegenwoordig. Als managers proberen de muziek van een radiostation invulling te geven, dan gaat het mis. Vandaar dat bijna alles even beroerd klinkt tegenwoordig. Ik moet zeggen, dat Radio Caroline heden ten dage een stuk beter klinkt. Geen managers die de programmamakers vertellen wat ze dienen te draaien, nee dat mogen de heren deejays zelf uitmaken. Het is ook wel anders geweest met Radio Caroline. Onbegrijpelijk destijds voor de luisteraar anno 1983 en verder blijft natuurlijk, dat men na de aankoop van een dergelijk prachtig schip als de Ross Revenge zulke beroerde programma's maakte, en zeker met de komst van Laser 558 de aansluiting met de luisteraar miste. Laser 558 was bloedcommercieel en Radio Caroline was destijds maar een beetje aan het rommelen. Oké, uitzonderingen daargelaten als Johnny Lewis en Peter Philips, daar was het in die tijd een genoegen om naar te luisteren, maar de rest, brrr. De moraal van dit verhaal: er moet iets van leiding zijn maar niet teveel.

ROB OLTHOF

NIEUWS UIT BELGIË

Verbod is verboden

Belgische rechters mogen geen uitzendingen op radio of televisie verbieden. Ook niet in kranten en weekbladen. Met dit ophefmakende arrest legt het Europees Hof voor de Rechten van de Mens de censuur in België aan banden. Censuur bestaat in België. Het gebeurt geregeld dat een rechter een televisie-uitzending verbiedt of een krant of tijdschrift uit de rekken laat halen. Meestal is dat omdat iemand zich in zijn privébelangen - vaak privacy - bedreigd voelt. Hoewel de Belgische grondwet persvrijheid garandeert en voorafgaande censuur verbiedt, leggen sommige rechters in kort geding media aan banden. Soms ook op eenzijdig verzoekschrift. De RTBF, Koppen (Eén) en Telefacts (vtm), Humo, Dag Allemaal, ze kregen er allen mee te maken. Denk bijvoorbeeld aan de beslissing in 2008 van de rechter om het weekblad Humo uit de rekken te halen vanwege een satirische fotomontage over Fernand Koekelberg en Sylvie Ricour.

Rechten

Verwijzend naar het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, zeggen de rechters in Straatsburg dat 'de vrijheid van meningsuiting alleen beperkt kan worden met een zeer precieze wettekst'. De wet en de rechtspraak in België zijn over dit onderwerp echter alles behalve precies, aldus het Europees Hof. Tenzij België zijn wetgeving op dit terrein aanpast en specifieke uitzonderingen omschrijft, moet een rechter zich voortaan onbevoegd verklaren. Dit arrest gaat over audiovisuele media. Maar het Hof verwijt België dat rechters lukraak inperkingen op de persvrijheid opleggen die niet in de wet vastgelegd zijn. Dat verwijt geldt net zo goed voor de geschreven pers.

REDACTIE RADIOVISIE

Recensie

RADIOHÖREN AUF LANG- UND MITTELWELLE

Empfangspraxis, Geräte, Sender und Programme

Auteur: Thomas Riegler
216 pagina's, 249 afbeeldingen
VTH bestelnummer 413 0072
ISBN 978-3-88180-689-3
Prijs 23,80 Euro exclusief porti
www.vth.de
2011

De gemiddelde luisteraar heeft geen flauw besef van wat er zoal te beleven is op de radio. Diegenen die de middelbare leeftijd hebben bereikt weten des te meer hoe spannend het luisteren naar radiostations, die gebruik maken van de middengolf, kan zijn. Hetgeen zeker ook het geval is met de beluistering van de langegolf radiostations. Radio luisteren door de daarop volgende generaties gebeurt minder frequent dan in de vijftiger tot en met tachtiger jaren van de vorige eeuw het geval was. De opkomst van de FM radio, die zich in de jaren zestig van de vorige eeuw pas goed inzette, betekende stap voor stap dat FM radio zeer belangrijk werd en er zelfs voor de grote landen van Europa een zogenaamde landelijke bedekking kwam.

Wie echter nog een radio heeft waarop een middengolf en langegolf ontvangstmogelijkheid is, raad ik aan deze toch maar weer eens tevoorschijn te halen en deze niet alleen zelf weer eens te gaan gebruiken maar zeker ook aan de nieuwere generatie in directe omgeving aan te bieden en uit te leggen wat de middengolf en langegolf te bieden hebben. Als uitstekend boekwerk, in de Duitse taal, is daarbij een handig werk om alle facetten die van belang zijn te tonen. **Radiohören auf Lang- und Mittelwelle** is geschreven door Thomas Riegler die in het boek allereerst uitlegt dat beide frequentiebanden zeker nog van deze tijd zijn. Hij legt zeer goed uit hoe de grondgolven zich verplaatsen en tot uitstekende en verre ontvangst kunnen leiden. Tevens vertelt hij dat er een duidelijk verschil is van ontvangst tussen de heldere daguren en de donkere avond- en nachtelijke uren. Ook het onderscheid in ontvangst tussen de zomer- en winterperiode komt duidelijk aan bod. Een soortgelijke beschrijving doet Riegler in **Radiohören auf Lang- und Mittelwelle** ook over de mogelijkheden in de langegolf.

Uiteraard is er ook aandacht voor de storingsbronnen waar beide frequentiebanden zeker last van ondervinden maar er worden ook handige tips gegeven deze te onderdrukken dan wel te voorkomen. Om het beluisteren van de middengolf in de auto ook bespreekbaar te maken is er een apart hoofdstuk aan gewijd. De vraag met welke ontvangers het beste de lange- en middengolf kan worden beluisterd wordt uitgebreid behandeld, terwijl ook de ontvangstverbetering via allerlei soorten van buiten- als wel binnenantennes wordt beschreven. Een onderwerp waar men anno 2011 niet omheen kan is de mogelijkheid tot DRM ontvangst. In **Radiohören auf Lang- und Mittelwelle** geeft Riegler ook een handvat betreffende de eventueel te gebruiken boeken als het gaat om de uitoefening van het intens beluisteren van de beide ontvangstbanden. Een aanrader om de meer jongere generatie bewust te maken dat radio veel meer is dan alleen maar muziek.

Bij dezelfde uitgeverij VTH is tegelijkertijd het technische boekwerkje 'Klingende Elektronik' uitgekomen en voor een totaal overzicht van recente uitgaven verwijs ik u naar de internetsite, die te vinden is op www.vth.de

HANS KNOT

Financiële investering

De Amerikaanse overheid heeft een behoorlijke som vrijgemaakt voor BBC World Service om gezamenlijk de strijd aan te binden tegen de blokkering van televisie- en internetdiensten in verschillende landen, waaronder Iran en China. Volgens een artikel in The Guardian moet de som geïnvesteerd worden in de ontwikkeling van antiblokkering technologie en -software. Het geld wordt ook ingezet om de bevolking van landen met overheidscensuur op te leiden in methodes om de censuur te omzeilen. De extra fondsen komen op een moment dat er zware besparingen boven het hoofd van BBC World Service hangen. Over een periode van drie jaar worden er 650 banen geschrapt.

Universitair onderzoek
Charles Czeisler van de Amerikaanse Harvard Medical School heeft onderzocht hoe mensen beter slapen. Volgens hem is het beter om een televisie uit te zetten ruim voordat men naar bed gaat. Het blijkt dat televisie kijken vlak voor het slapen zorgt voor een slechtere nachtrust. Ook het gebruik van een gsm of laptop, net voor het zandmannetje langs moet komen, zorgt voor een slechtere nachtrust. Volgens onderzoeker Charles Czeisler leidt kunstmatig licht van de televisie en laptops tot meer alertheid. "Dat onderdrukt het vrijkomen van het slaaphormoon melatonine." 95% van de onderzochte personen zei dat ze één of andere vorm van elektronica gebruikten in het uur voor het slapengaan. Ongeveer twee derde gaf toe dat ze te weinig slapen. "De gsm's en computers die ons leven productiever en aangenamer maken, kunnen zo worden misbruikt dat we niet genoeg slapen. Miljoenen Amerikanen functioneren daardoor slecht de volgende dag," concludeert vicevoorzitter Russell Rosenberg van de Amerikaanse National Sleep Foundation.

RENE BURKSEN, JAN HENDRIK KRUIDENIER

Door de komst van de Rock & Roll met ondermeer Elvis Presley, Bill Haley & The Comets, Fats Domino en de Everly Brothers kreeg de toenmalige populaire muziek een heel ander gezicht, want vóór 1957 moest de jeugd naar de muziek van hun ouders luisteren. In deze serie vertelt Bert Bossink over de wijze waarop hij diverse artiesten desondanks ontdekte. Allereerst in deze derde aflevering neemt Bert Bossink ons mee naar de hitlijsten van 1965 met de terugkeer daarin van ondermeer Ruud en Riem.

De voorbeelden van de Blue Diamonds: the Everly Brothers, kregen door de opkomst van de beatmuziek ook een flinke opdonder, want eind 1962, na hun tournee door Engeland raakte een van de broers overspannen en moest afhaken. In 1963 misten de Everly Brothers voor het eerst in zes jaar een plaats op de Amerikaanse hitlijsten en haalden hun nieuwe singles de USA top 100 niet meer. Het schitterende nummer 'It's been nice', destijds ook opgenomen door Marty Wilde, bleef in 1963 onder de top 100 op nr.101 steken. Dan 'Love her', dat prachtige nummer dat de Walker Brothers ooit zouden coveren in 1965, bleef in de uitvoering van de Everly Brothers ook steken op nr.117 van de zogenaamde 'Bubbling under The Top 100 Charts' van Bilboard.

In Engeland ging het iets beter met de Everly Brothers want in het jaar dat de Mersey Beat een absolute doorbraak maakte werden er toch nog drie hits gescoord door de Everly Brothers, allereerst het nummer: 'So it will always be' (nr.23). In de Starclub in Hamburg speelden de Searchers in 1963 deze song van de Everly Brothers ook tijdens hun optreden daar. De tweede hit van de Everly Brothers in 1963 in Engeland was het net al eerder genoemde geweldige lied 'It's been nice' dat het tot nummer 26 bracht in de Britse hitlijsten. De opvolger van dit nummer werd het derde opvolgende succes. 'The girl sang the blues' bracht het tot nummer.25. In Nederland hadden de broertjes Everly ook een top 30 hit met het nummer 'It's been nice', dat slechts 1 maand op de Muziek Expres Top 30 stond.

In 1964 kwamen de Everly Brothers langzaam maar zeker weer terug op de USA top 100 met klasse songs zoals 'The Ferris Wheel' en het geweldige beatachtige nummer 'Gone Gone Gone'. Hoewel op de officiële Britse Top 30 de plaat 'The Ferris Wheel' bleef steken op nummer 22, was het zowel op Radio Luxemburg als op de BBC top 50 waarop 'The Ferris Wheel' het wel tot nummer 19 bracht. En ook op de Top 50 van het blad Hitwezen van Joost den Draayer kreeg het nummer een hitnotering. De Everly Brothers hadden hun muziek dui-

The Allisons op de omslag van een Muziek Parade uit 1961, nog zo'n succesvol duo in de stijl van de Everly Brothers

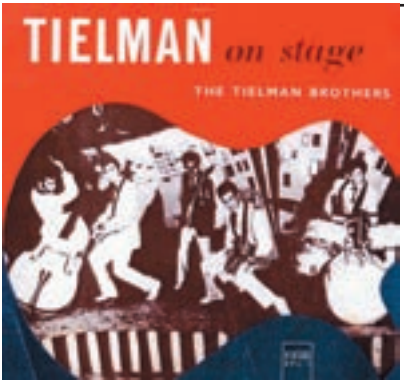

Zeldzame 25 CM LP van de Tielman Brothers

delijk aangepast aan het beattijdperk en 'Gone Gone Gone' was er zo'n voorbeeld van. Vervolgens kwam er een LP uit op het Warner Brothers Label met daarop ook de drie voornoemde songs. In de Muziek Expres en de Muziek Parade werd de comeback van de Everly Brothers al aangekondigd. Dit had ondermeer te maken met een concert dat ze zouden komen geven tijdens het PVDA congres in de Jaarbeurs te Utrecht.

De daarop volgende single 'That'll be the day', de Buddy Holly compositie, werd de nieuwe hit voor de Everly Brothers en bracht de broers, samen met de versie van The Blue Diamonds, terug in de Nederlandse Top 10. De Blue Diamonds hadden, in overleg met Jackie Bulterman, besloten om een andere stijl te kiezen en er werd ook voor een beatachtige plaat gekozen. Daardoor verwees men bij Phonogram naar de Everly Brothers hit 'That'll be the day' en ze besloten dan ook hun versie op te nemen in een inderdaad zeer goede en pittige stijl. De Blue Diamonds waren voorlopig weer terug op de Nederlandse hitlijst. Maar helaas was niet alles succesvol, zoals met het nummer 'Kiddy Kiddy Kiss Me' een duet met Karin Kent. Een song voor het eerst in het Nederlands gezongen door de Blue Diamonds. Van origine was het een Duitstalige hit van Paul Anka en Rita Pavone. De versie in het Nederlands was zeer leuk maar deed helaas niets.

The Blue Diamonds in de Phonogram-studio, 1962

The Blue Diamonds zouden vervolgens drie jaar lang niet meer op de Nederlandse hitlijsten voorkomen. Persoonlijk heb ik the Blue Diamonds vaak mogen ontmoeten. Het was voor het eerst toen ik 15 jaar was, in januari 1962 in een Phonogram Teenager Show in Theater de Ark te Boxtel, wat al lang niet meer bestaat als theater. The Blue Diamonds traden toen vaak op met ondermeer Anneke Gronloh, Ria Valk, The Candy Kids, de Wama's en Eddy Christiani op zijn Gretch gitaar. Hij speelde dan bijvoorbeeld het mooie 'Wild Geese' en nog een instrumentaal nummer. Daar raakte ik diep van onder de indruk, want ik wist toen nog niet dat hij zo schitterend gitaar kon spelen.

En dan komen we meteen bij een van de meest ondergewaardeerde artiesten van Nederland op het gebied van instrumentale gitaarmuziek: Eddy Christiani. Want kenners van instrumentale muziek hebben het al decennia over zijn uitstekende gitaarspel, maar programmamakers in Hilversum hebben nog steeds niet in de gaten dat Eddy Christiani de allereerste elektrische gitarist van Nederland en Europa was. Daarom is het heel jammer dat in radioprogramma's, zoals op Radio 5 Nostalgia en ook wel op Radio 227, deze pionier op de elektrische gitaar daar bijna niet te horen is. Men draait zijn liedjes zoals 'Zonnig Madeira', 'April in Portugal' en ook nog wel eens 'Succu Succu', een van zijn betere zangplaatjes. Maar de echte liefhebbers zitten te wachten op zijn mooie gitaarsolo's zoals 'Wild Geese' uit 1962.

Eddy Christiani's mooiste gitaarplaat "Wild Geese" - veel gecoverd door allerlei gitaargroepen.

In de 70'er en 80'er jaren maakte Tom Mulder voor de TROS ooit die prima serie 'Poster', over de ontwikkeling van de Nederlandse popmuziek. Tom liet toen de popmuziek beginnen in 1955 bij Johnny Jordaan en het nummer 'Bij ons in de Jordaan'. Maar dat was, volgens mij, natuurlijk een misser want Johnny Jordaan is echte Amsterdamse volksmuziek en geen popmuziek. Met een elektrische gitaar begint de ontwikkeling van de popmuziek. Velen zijn het met me eens dat de Nederlandse geschiedenis van de populaire muziek, ofwel popmuziek, begint bij de eerste elektrische gitarist Eddy Christiani. Zelfs een aantal Indo-Rock groepen was ook zeer gecharmeerd van zijn gitaarwerk. Toen ik hem op 15 jarige leeftijd in januari1962 in Boxtel in die Teenagershow hoorde spelen, was ik zeer verrast want ik hoorde loopjes van Chet Atkins en loopjes van Duane Eddy in de hogere akkoorden in zijn 'Wild Geese'. Zo verlegen als ik was, wachtte ik tot al die teenagers de zaal uit waren en zei ik tegen Eddy Christiani: "Meneer Christiani, U hebt net zo'n Gretch gitaar als Chet Atkins heeft, want ik ben altijd zo dol geweest op dat nummer van Chet 'Poor people of Paris' dat ik als kleine jongen in 1956-57 op de radio hoorde!".Eddy Christiani was erg vriendelijk en ik mocht zijn Gretch gitaar even vasthouden en hij zei toen: "Jongeman wat leuk dat je over mijn gitaarwerk begint want dat is het liefste wat ik doe, op mijn gitaar spelen, maar helaas moest ik in de 40'er jaren plotseling wat zingen.

Nederlands eerste elektrische gitarist Eddy Christiani (l) met een van zijn grote voorbeelden en vriend: Mr. Guitar Chet Atkins. Eddy Christiani was een liefhebber van de door Chet Atkins ontworpen Gretch gitaren en bezat er tientallen.

Ik ben helemaal geen zanger en kan net de maat houden en dat etiket hebben ze me opgeplakt. Mijn gitaar is mijn grote liefde. Chet Atkins ken ik erg goed want wij hebben contact met elkaar en hebben elkaar wel eens ontmoet. Ik heb nog veel meer van die Gretch gitaren thuis staan en bezit bovendien alle platen van Chet Atkins."

Hij vertelde ook nog dat hij veel studiowerk deed als spookgitarist, dus als sessiemuzikant. Hij speelde dan de solo's in voor amateurartiesten die het zelf niet aan durfden.

Beste Bert,

Hierbij zend ik je twee foto's van pillis toen ze zonder gewrongd mak deed, dus ben ik met meer in 't bezit van twee gelijke foto's.

Hopelijk pillis kiemen van dichtbij te zijn geweest.

Hartelijke groeten

Eddy Christiani

Eddy Christiani op de omslag van Tuney Tunes, dec. 1951, als nr. 1 zanger en gitarist, dat hij tot 1956 zou blijven.

Hij voegde er aan toe dat hij geen namen mocht noemen anders zou hij ruzie krijgen. Eddy Christiani werd geboren op 21 april 1918 en hij is dus 93 jaar oud en nog heel helder van geest. De gitaar werd in die tijd alleen maar gebruikt om liedjes te spelen bij het kampvuur meer niet. Gitaarboeken voor gitaarakkoorden waren er niet. En elektrische gitaristen waren er ook nog helemaal niet. De eerste elektrische gitarist ter wereld was een zwarte muzikant, die in het orkest van Benny Goodman zat, Charlie Christian en dat was aan het eind van de 30'er jaren van de vorige eeuw. Op een dag hoorde Eddy een 78 toeren plaat van de bekende zigeunergitarist Django Rheinhardt: 'Limehouse Blues'.Hij was er zo van onder de indruk dat hij ook net zo gitaar wilde spelen als Django Rheinhardt. In 1938 werd hij al lid van de Nederlandse Hotclub van de Nederlandse Jazz Liga, bestaande uit drie gitaren, bas en viool.

Links:
LP met grote hits van Eddy Christiani met 7 gitaar instrumentals waaronder "Wild Geese" (veel gedraaid op Radio Veronica in 1962)

Onder:
Demo van Eddy Christiani uit 1968

Zijn eerste radio-optreden vond plaats in 1938 voor de AVRO Radio. De presentator van dat progamma was de bekende voormalige nieuwslezer Frits Thors. Deze vroeg of hij ook wat wilde zingen bijvoorbeeld, maar dat vond Eddy helemaal niet leuk omdat hij zelf zei: "Ik had helemaal geen zangstem. Zingen moest je toen wel omdat op je akoestische gitaar de solo's helemaal niet te horen waren". In 1939 ontdekte Eddy voor 495 gulden in een winkel te Amsterdam een elektrische gitaar. Dat was in die tijd een bedrag waarvoor je ook een auto kon kopen. Eddy Christiani had eigenlijk geen geld maar mocht de gitaar op afbetaling kopen. Hierdoor werd hij de ster van het orkest en bovendien kon hij zijn solo's twee en driestemmig spelen. Zijn gitaarsound bepaalde de sound van dat orkest. Zijn eerste gitaar was van het merk Epiphone en hij veroorzaakte met zijn gitaar als het ware een revolutie in de vaderlandse amusementswereld. Dankzij de elektrische gitaar begon hij al te experimenteren met geluiden.

In 1940 nam hij zijn allereerste plaat op: 'The Windmill'. In Amerika waren Les Paul en Chet Atkins op dat moment nog middelbare schooljongens en niemand had nog ooit van ze gehoord. In 1947 dook hij voor het eerst op in de 'Tuney Tunes' en in 1951 ontstond er als het ware een Eddy Christiani rage. Vier jaar lang is hij de pollwinnaar van de populariteitspoll van de 'Tuney Tunes', als favoriete zanger en gitarist uitgeroepen en kan voor die tijd als Nederlandse eerste superster worden beschouwd. Hij was zo populair dat hij op weg naar de Electrola studio's in Keulen, in 1954, op de autobaan werd overvallen door fans.

Zelfs in het begin van de 60'er jaren, bijvoorbeeld in 1963, kwam hij nog voor in de Tuney Tunes poll als de Nederlandse gitarist nummer 1. In 1954 maakte hij diverse gitaarplaten zoals 'Guitar Taptoe' een nummer dat was gekoppeld aan 'Guitar Potpourri' (Columbia DH 542 op 78 toeren). In de 60'er jaren werd Eddy nog vaak gevraagd als spookgitarist om solo's in te spelen van artiesten die bijvoorbeeld net een talentenjacht hadden gewonnen. Als voorbeeld noem ik Willy and the Giants, die ook een paar singles maakten met de toen 18-jarige Eddy Becker en later een wereldhit scoorden met 'Ajoen Ajoen'.

Eddy Christiani in 1968 in de hitparade met 'Lou Lou'.

Jan Akkerman, die begaafde gitarist die een conservatorium opleiding als gitarist heeft gevolgd, moest rond 1961-1963 bij opnamen van zijn groep Johnny & The Cellar Rockers zijn gitaar in opdracht van Jacky Bulterman in de Phonogram studio's aan de kant zetten want zei Bulterman: "Eddy Christiani zal de solo voor 'Melody in F Rock' wel even inspelen en dan kun je er met je gitaar nog wel voorzichtig overheen spelen". Jan Akkerman werd daar zo geïrriteerd over en had daarom jarenlang hekel aan zijn platen met Johnny & The Cellar Rockers. Ook Rene Nodelijk van Rene & The Alligators, die ook het conservatorium heeft gevolgd, overkwam hetzelfde want Eddy speelde de solopartijen op de eerste platen in en daarna mocht Rene er lichtjes

The Jumping Jewels hier nog met drummer Frits Kamminga. Nederlands favoriete nr. 1 instrumentale groep 1962-1965. Ze waren grote fans van de Shadows en Eddy Christiani. Op hun LP "Jumping High" staat hun versie van Eddy Christiani's "Wild Geese" dat ook op single verscheen .

overheen spelen. Eddy wil hier zelf niets van weten om privéredenen en heeft respect voor al die nu gevestigde namen. Maar het is mij inderdaad bevestigd door muzikanten van diverse Nederlandse formaties.

Veel Nederlandse gitaristen namen Eddy Christiani nummers, op zoals The Jumping Jewels met het nummer 'Wild Geese', evenals de formatie The Fellows, destijds afkomstig uit Leiden met ondermeer ook 'Wild Geese', 'Little Geisha' en 'Gitaar Walls'. De Desperates, The Jumping Strings, Bart Strik & The Explosion Rockets en vele andere groepen namen Eddy Christiani nummers op. De gitarist is er maar wat trots op als hij weer op een of andere Neder Rock LP een compositie van hem hoort uitgevoerd door Nederlandse gitaargroepen. Wie over dit onderwerp meer wil weten dient maar eens te kijken op de website van Piet Muys over Eddy Christiani, de elektrische gitaarpionier: www.pmouse.nl/christiani

In het volgende deel leest u nog meer unieke verhalen over onze voorlopers van voor de Nederbeat explosie.

BERT BOSSINK
Fotomateriaal uit het Bert Bossink archief

Welkom in andermaal een aflevering van de serie vol met herinneringen aan muziek, media en andere zaken. Een serie die al meer dan 10 jaar via een aantal bronnen loopt, waaronder via Mediapages, www.hansknot.com en het Freewave Media Magazine, in deze laatste in gedrukte vorm. Mag ik u uitnodigen de knop anno 2011 om te draaien en in een tijdscapsule plaats te nemen. Ik ben namelijk van plan u mee terug te nemen naar een jaar, dat we liefst 46 jaar geleden beleefd hebben. Hoe jong waren we toen, waar hielden we ons mee bezig en waar woonden we? Wat weten we nog uit die tijd en hoe hebben we het een en ander beleefd. Ik ga proberen in het verhaal uw geheugen op te frissen naar de tijd van toen, 1965.

Zoals u van mij gewend bent geef ik geen chronologische opsomming van het nieuws maar ga heen en weer het jaar door en zo begin ik deze zesde aflevering over het jaar 1965 in het prille begin van de maand september toen er danig veel consternatie ontstond betreffende het niet goed functioneren van een bepaald aangeboden middel in het Rutgershuis in Amsterdam. Velen in ons land en buurland België lagen de herinneringen aan het Softenondrama, waarbij vrouwen die zwanger waren een atoxisch slaapmiddel was uitgereikt, wat leidde tot misvormde baby's, nog fris in het geheugen. Duidelijke missers vanuit de farmaceutische industrie, waarbij waarschijnlijk de fout was gemaakt het toen nieuwe middel niet uitputtend lang te testen op bruikbaarheid in de daarvoor geschikte laboratoria. Het té snel op de markt brengen van het middel leidde tot alle bekende rampzalige gevolgen.

In september 1965 kregen verscheidene vrouwen, die in het Rutgershuis in Den Haag waren geweest en een anticonceptie pil hadden gevraagd er een uitgereikt in de vorm van een in Italië vervaardigde ciclo farlutal pil. Diverse vrouwen waren, na inname, toch in verwachting geraakt. Uit de hierbij afgedrukte brief blijkt hoe de betrokken personen werden benaderd. In een korte persverklaring werd vanuit het Dr. J.Rutgershuis, zoals de instelling volledig heette, meegedeeld dat 'de pillen zo volledig mogelijk zijn teruggenomen en aan de fabriek zullen worden teruggestuurd.' Vreemd genoeg was het niet de dagbladpers – die er met nog geen woord over had gerept – maar het toenmalige weekblad 'Wereldkroniek' dat op de problemen inging op de pagina 'Wekelijks Kontakt', waarin de lezer onderwerpen kon inbrengen, waarna onderzoek werd gedaan en tot publicatie werd overgegaan. Aangenomen mag dan ook worden dat één van de lezers voornoemde mededeling – die ze per post had ontvangen – had doorgestuurd aan de redactie van deze rubriek.

De redacteur, Victor Land, nam destijds telefonisch contact op met de in de brief genoemde personen, maar dezen waren niet bereid meer gedetailleerde gegevens te verstrekken. De toenmalige Amsterdamse vrouwenarts, dr.L.I.Swaab, destijds vaak als woordvoerder van de N.V.S.H. op de voorgrond, zei wel het een en ander over de kwestie te hebben gehoord, maar vertelde tevens dat – zo ver het hem bekend was – het middel door de N.V.S.H. niet verstrekt was aan vrouwen in Nederland. Ook werd de Amsterdamse vrouwenarts Kroning door

Victor Land benaderd. Kroning had zich in diverse publicaties bij herhaling afgezet tegen het verstrekken van bepaalde anticonceptiemiddelen, wegens tal van min of meer ernstige bijverschijnselen. Kroning vertelde dat er uit zijn praktijk enkele gevallen bekend waren van vrouwen die het middel ciclo farlutal als oraal anticonceptiemiddel was verstrekt en desondanks toch zwanger waren geworden. De pil, zo was inmiddels ook duidelijk geworden, zou niet voldoende de ei-barsting tegengaan en menstruatiestoornissen veroorzaken. Het was trouwens niet de eerste 'pil' die niet goed werkte; een Belgisch farmaceutisch product was het Italiaanse middel voorgegaan en ook uit de distributie gehaald. En dan te bedenken dat in sommige publicaties, die nu nog via internet openbaar zijn, het middel ciclo farlutal als perfecte ovulatieremmer wordt aangeprezen.

In oktober 1965 werd in Rotterdam voor de 18e keer de Femina georganiseerd, een manifestatie gericht op de consument. Uit geheel Nederland en ook uit het buitenland stroomden de bezoekers het Ahoy complex weer binnen om zich te verlekkeren aan een groot aanbod dat de producenten te bieden hadden. Aan van alles was gedacht, waaronder 'speelgoed stad', 'demonstratie apotheek', de deeltentoonstelling 'Comfortabel Wonen '65', een doe het zelfcentrum, een schoenherstellers werkplaats en tenslotte een bijna doorlopende modeshow, die was ingesteld op het wolwinterseizoen. Voor de vrouw een prachtig rustgevende en tevens opwindende dag. Even uit het gezin een dagje voor zichzelf om de jongste ontwikkeling van het dagelijkse leven te kunnen zien en proeven.

De recensies van de dag- en weekbladpers waren andermaal lovend. Al eerdere afleveringen van Femina waren grote successen gebleken. Bij de 18e editie werd vooral de 'Speelgoedstad', die de gehele glazenzaal van Ahoy vulde, geprezen. De samenstellers van dit onderdeel waren er in geslaagd een droomwereld neer te zetten die tegelijkertijd ook een miniatuur van de werkelijkheid was. Bovendien was de Speelgoedstad alles anders dan statisch; vol mechaniek en beweging. Naast de vele vrouwen waren ook anderen, waaronder kinderen en ouderen onder de vele bezoekers, die niet uitgekeken raakten op al het speelse goed. Een novum voor de Femina in 1965 was ongetwijfeld de 'demonstratie apotheek', waarin men de nijvere assistenten op de vingers mocht kijken bij het met de hand bereiden van diverse medicijnen, iets wat in die tijd deels gebruikelijk was. Kunnen we ons bijna niet meer voorstellen nu een groot deel van de medicatie aangeleverd wordt vanuit een centraal verdeelcentrum in het land aan onze persoonlijke apotheek, waarbij het zelfs persoonsgebonden en gesealed, als een totaalpakket bij de apothekersbalie kan worden afgehaald.

Bij de 'schoenmakerswerkplaats' werd duidelijk getoond dat men op weg was naar de totale omwenteling van een oud ambacht, door middel van de invoering van de voor die tijd moderne machines. Bij de inrichting van de afdeling 'Comfortabel Wonen '65' was geen detail over het hoofd gezien, wat inhield dat men voor alle vragen, wensen en problemen bij de voorlichters terecht kon. De gebrachte informatie, die op een begrijpelijke manier werd overgebracht, straalde de professionaliteit en tevens openheid uit. Een ieder kon, van het gebrachte, duidelijk wat opsteken. En over 'Doe het zelf' gesproken was het duidelijk dat, bij een tekort aan gediplomeerde vaklieden, er naar gestreefd werd de consument zoveel mogelijk zelf, op een gemakkelijke manier aan de hamer en zaag te krijgen. En uiteraard lag een exemplaar van het tijdschrift 'Doe het zelf' voor de bezoeker klaar, met de belofte bij het nemen van een abonnement, een stuk gratis gereedschap te kunnen bemachtigen. Trouwens, de Femina beurs van Rotterdam, zeg maar de Huishoudbeurs, heeft een rijk verleden. Was er in 1965 al de 18e editie, in 2005 was er toen voorlopig de laatste. Dit jaar zal de beurs opnieuw op de kalender van de activiteiten in Ahoy Rotterdam pronken, en dus een nieuw leven worden ingeblazen.

Dan maar eens naar de fanclubs uit die tijd. Als je anno 2011 op internet zoekt op de trefwoorden 'Nederlandse fanclubs historie' dien je niet te rekenen op directe hits gericht op de vele popgroepen en artiesten, die ons land en daarbuiten in de jaren zestig van de vorige eeuw zo muziekrijk maakten. Wat kochten we als tiener wel niet aan muziekbladen, Tuney Tunes, Muziek Parade, Muziek Express, Hitweek, Kink en vele anderen. Daarin zaten weer vele fotopagina's, die er werden uitgeknipt en fier de muren van onze slaapkamers versierden. In die en vele andere tijdschriften stonden vaak hele kleine aankondigingen van bepaalde fanclubs, uiteraard met als doel leden te werven om de eventuele informatieblaadjes te kunnen samenstellen en door te sturen naar dezelfde leden, dat is – wanneer ze hun lidmaatschapsgeld hadden betaald. Andere fanclubs richtten zich destijds

meer op het verspreiden van ansichtkaarten, foto's, sleutelhangers, speldjes en andere prullaria. Dan was er nog een derde categorie: de oplichters.

Het waren de fanclubs die helemaal geen fanclubs waren, maar ordinaire profiteurs die de leden probeerden op te lichten. Eén van de helden binnen de popjournalistiek was zondermeer Skip Voogd, die ook zijn nodige rubrieken in de verschillende tijdschriften had en soms prettig kritisch kon zijn op datgene in het popwereldje en eromheen gebeurde. Betreffende de fanclubs haalde hij meerdere malen de risico's van geld sturen naar voren. In de zomer van 1965 waarschuwde hij zijn lezers al in het najaar kritische aandacht te zullen besteden aan het onderwerp en in de Wereldkroniek in de eerste week van oktober van dat jaar, vond ik inderdaad zijn op- en aanmerkingen terug: 'Een heleboel lezers juichten het van harte toe dat ik over dit onderwerp zal gaan schrijven. Alleen… er zit een massa kaf onder het koren! Jan ter Horst uit Rotterdam schreef me: 'Schrijf alleen over bonafide fanclubs, Skip!' en Annelies Boekhoven uit Utrecht vindt: 'Al dat fanclubgedoe is onzin. Je betaalt je geld en je hoort nooit meer iets'. Annelies heeft al drie teleurstellingen op fanclubgebied achter de rug en ik kan me voorstellen dat ze weinig vertrouwen heeft in het fanclubwezen. Toch zijn er ook bonafide organisaties, Annelies.'

Voogd kreeg nog een brief en wel van mevrouw Meijdenberg-Vrinten,

Adamo

uit het Gelderse Tiel. Zij meldde dat haar dochter zich in de maand maart 1965, dus ruim een half jaar eerder, had aangemeld bij de Adamo Fanclub in Jansteen. Ze had er drie gulden heen gestuurd voor foto's en ander materiaal. Na zes weken had ze niets ontvangen en stuurde ze de eerste herinnering met het verzoek de bestelde foto's en songteksten te sturen, maar andermaal kwam er geen reactie. Mevrouw Meijdenberg vertrouwde Skip Voogd vervolgens toe: 'Toevallig las mijn dochter in een muziekblad dat deze Fanclub niet betrouwbaar is en dus besloot ze eind juli nog eens een brief te schrijven, waarop ze andermaal taal noch teken aan reacties ontving. Misschien kunt U in uw rubriek ook deze oneerlijke praktijken aan de kaak stellen, zodat niet nog meer tieners benadeeld kunnen worden door niet-bonafide fanclubs.' Skip rondde af dat hij het een trieste zaak vond en spoedig een lijst wenste te publiceren met de toen als bonafide bekend staande fanclubs in Nederland.

In het jaar 2005 hield Cor Gout een lang interview met Skip Voogd, disk-jockey en muziekjournalist van het eerste uur. Naast het schrijven van vele rubrieken was Skip Voogd als producer en presentator in dienst van ondermeer de AVRO en de NCRV. In het najaar van 2006 verscheen het interview bij Uitgeverij Aprilis in Zaltbommel in de publicatie 'Muziek in Zwart-Wit,', een boek met gesprekken met de pioniers van de lichte muziek in Nederland. Een jaar eerder verscheen het al in ons 'On line Journal for Media and Music Culture': www.icce.rug.nl/~soundscapes/VOLUME09/Skip_Voogd.shtml

Maar niet alleen waren er oplichters op het gebied van de fanclubs. Ook op straat en langs de deuren werd er volop getracht vooral de brave huisvrouw van haar geld af te halen. Zo werd er in de dagbladpers ondermeer melding gemaakt van vooral op het platteland opererende buitenlanders die zich voordeden als verkopers en aan argeloze huisvrouwen voornamelijk waardeloze textiel, vaak van Italiaans fabricaat, aansmeerden. Men probeerde door overdonderen de huisvrouw in een soort van hypnose te brengen, waardoor men sneller tot aankoop zou overgaan. Stukjes stof werden in brand gestoken om de goede kwaliteit te bewijzen en men haalde andere foefjes uit om indruk te maken. Maar het oplichten verplaatste zich ook naar de Amsterdamse hoofdstad, waar in de zomer melding werd gemaakt van twee, zich als Zwitsers uitgevende mannen. Zij bewogen zich voort in een grote Amerikaanse slee en bij herhaling stopten zij, waarna een van de heren in een Duits accent een rap verhaal afstak waarbij de vrouwen werden overgehaald een duur coupon stof te kopen tegen een

lage prijs. Dit was mogelijk omdat de heren – wegens belastingtechnische redenen – de partij stof ons land niet meer konden uitvoeren. Lezers werden opgeroepen dergelijke voorvallen aan te geven bij de plaatselijke politie.

Wat korte berichtjes en dan eerst een blik in de portemonnee en het uitgavenpatroon leert ons dat in het jaar 1965 het allemaal andermaal een beetje duurder werd voor de consument. Vooral de agrarische producten dienden meer op te leveren en bij de groenteboer en op de markt kwamen we dus duurder uit. Op de judomat haalde Anton Geesink voor de derde keer een wereldtitel bij de zwaargewichten en trok zich tegelijkertijd als deelnemer uit de wedstrijdsport terug. Hij zou tot zijn dood, in 2010, zeer voornaam aanwezig zijn in de sportwereld. Er stonden echter al een paar opvolgers op de mat klaar. Namen als Wim Ruska en Peter Sneijders waren redelijk nieuw binnen de judosport, maar gingen tijdens de Europese Kampioenschappen er ook al met edelmetaal van door.

Wim Ruska

In Oostenrijk werd de in 1899 geboren Socialist, Franz Jonaz, op 23 mei 1965 met een kleine meerderheid tot president van zijn land benoemd. Sinds april 1945 bekleedde hij diverse functies binnen het stadsbestuur van Wenen, waarbij hij zich vooral inzette voor de modernisering van de Oostenrijkse hoofdstad. Dit ondermeer door het laten bouwen van huizen, scholen en een ziekenhuis. Bij de Koninklijke Luchtvaart Maatschappij, de KLM, ging het in 1965, na een aantal jaren van terugslag – die ondermeer tot een reorganisatie bij het bedrijf hadden geleid, een stuk beter. De vloot werd ondermeer uitgebreid met zes Douglas DC9 toestellen, tweemotorige straalverkeersvliegtuigen, maar ook door de bestelling van twee super DC8's, waarin liefst 243 personen konden worden vervoerd. Een negental Viscount vliegtuigen, in eigendom van de KLM, werd doorverkocht aan de Ierse vliegmaatschappij Aer Lingus. Ook kwam er een overeenkomst met de Indonesische maatschappij Garuda, waardoor er twee keer per week tussen Djakarta en Amsterdam en vice versa kon worden gevlogen. Tenslotte gaf men aan de NDSM de opdracht tot het bouwen van een drijvend hotel om het toenemende aantal passagiers, dat wenste te overnachten op Schiphol, te kunnen onderbrengen. Het hotel kwam er in 1966 en men kon er 116 gasten laten overnachten.

We zijn er helemaal aan gewend en staan er niet bij stil dat we wekelijks bij onze zaterdagkrant een extra bijlage, al dan niet in tijdschriftvorm en in meerkleurendruk, krijgen aangeleverd. In 1965 verschenen de eerste weekendbijlagen bij de grote kranten als De Telegraaf, het Algemeen Dagblad en de Trouw. De aankondiging hiervan was niet zo beloftevol: 'De bijlagen, die hoogstwaarschijnlijk in vierkleurendruk zullen worden aangeleverd, bestaan voornamelijk uit advertenties. Het zal eerst als proefobject een paar keer verschijnen en mocht het bij de lezer aanslaan dan zal worden overwogen om de bijlage tot een wekelijkse bijlage te laten verschijnen.' De Nederlandse Dagbladpers volgde met dit initiatief eigenlijk het voorbeeld van de grotere Britse dagbladen die een jaar eerder met een dergelijke bijlage op de markt waren gekomen. Groot verschil met de westerburen was dat een groot deel van de Nederlandse dagbladen in de vroege ochtenduren op de deurmat terecht komen, terwijl de Britten hun kranten voornamelijk in de kiosk of de winkel aanschaffen.

Als het in het midden van de jaren zestig ging om theaterbezoek dan waren er natuurlijk de vele toneelstukken die via de televisie waren te zien en her en der werden opgevoerd. Zo was er bijvoorbeeld het toneelstuk 'De polyester polka', een doldwaze klucht met een fikse dubbele bodem voor acht echte komediespelers. Alexander, een wat rijpere musicus, en zijn jonge vrouw Lili betrokken hun nieuwe woning: een zoldertje met een keukentje. Aan de overkant was het kamertje te zien van Zaza , het liefje van fabrieksdirecteur Hemelsbreed. Mevrouw Hemelsbreed had stiekem de detective Max Treurniet ingehuurd, om haar man te begluren als die bij zijn liefje Zaza aan de overkant was. Maar ook Mevrouw Treurniet had een minnaar. Als haar man van huis was op dienstreis, ontmoette ze heimelijk haar vriend Boudewijn, die dus regelmatig van huis naar thuis moest vluchten als Max weerkeerde in de echtelijke woning. Op een onverwachte avond kwamen echter alle ondeugendheden aan het licht en dat leidde tot de gekste situaties.

Het was een stuk geschreven door Dimitri Frenkel Frank en een perscriticus, Ber Hulsing van de krant 'De Waarheid' schreef: 'DFF heeft ondermeer met Spinoza bewezen een toneelschrijver te zijn van bijna on-Hollandse allure. En daarvan geeft hij opnieuw blijk met deze daverende komedie, die in een spitse dialoog met veel woordgrapjes en een kostelijke ontwikkeling het vakmanschap van de schrijver verraadt. Alle situaties zijn door DFF bijzonder handig ineengevlochten tot een koddig geheel. Er was goedlachs plezier in de Haarlemse Stadsschouwburg. DFF heeft grappig doorgewerkt aan wat een mens kan meemaken met mensen om hem heen, nu eens niet met de rare kostgangers van "Pas op...," maar met de buren. De verwarringen van ieder en van allen door elkaar, heeft DFF verrassend doorweven. Tussen het vele, vaak ook komische, praten door, gebeurt telkens wat onverwachts.'

Maar in de jaren zestig van de vorige eeuw was er ook een andere manier van bezoeken brengen aan theaters. Vermaak dat werd gebracht door een grote groep mensen, in productie van René Sleeswijk, die met bepaalde regelmaat een nieuwe Revue produceerde om in tal van theaters stromen publiek te trekken. In het najaar van 1965 kwam hij andermaal met een nieuwe Revue, onder de titel 'Van Tijd tot Tijd.' Ook voor deze show waren er meer dan 100 mensen in de weer om het spektakel op het toneel te brengen. Want wat te denken van de mensen die zich bezighielden met het decorontwerp of de kostumen, de muziek, de pruiken, het choreografiewerk, het engageren van nieuwe sterren? En van de mensen die er voor dienden te zorgen dat alle medewerkers op tijd in het theater, waar dan ook in Nederland, dienden te zijn. Een hele grote organisatie kwam er aan te pas om vele landgenoten een prachtige show voor te schotelen, die drie uur duurde.

Sleeswijk was al jaren een naam die velen associeerden met de successen van 'Snip en Snap', die met vele eigen revues door het land toerden om theaters te bezoeken. Maar hij was ook bekend van de vele bedrijfsfeesten, die in waren in die tijd en zorgden voor samenhorigheid. Snip en Snap waren vaak ook van de partij om de zaal op te vrolijken met hun grappen en grollen. Om precies te zijn was het in 1965 al zevenentwintig jaar geleden dat René Sleeswijk de legendarische Willy Walden en Piet Muyselaar, zoals de echte namen van 'Snip en Snap' waren, had aangetrokken. Sinds die tijd had hij met regelmaat en succes een revue opgebouwd die zondermeer uniek voor Nederland kon worden genoemd.

De in 1965 nieuwe revue van Sleeswijk: 'Van tijd tot tijd' draaide een aantal malen proef in theater Gooiland in Hilversum om vervolgens de zogenaamde Gala Première te beleven op de 23ste juli. Het was inmiddels de 28ste revue van Sleeswijk en hij liet 'Snip en Snap', in tal van sketches, samen met andere artiesten, opdraven. Ze waren er onder titels als: 'Toeristische Tips', 'Bij snelverkeer geen alcohol', 'Ridder Parsifal' en 'De Reclame Stunt'. Tja, en wie waren er nog meer aangetrokken om deze revue tot een succes te brengen? Daar waren bijvoorbeeld de Wama's, toen ook al voor meer dan een kwart eeuw aan plankensucces achter de rug en vallend in de categorie 'volbloedartiesten'. Zij kwamen met het nummer 'Operatie Wama'.

De Wama's

Niet iedereen was even gelukkig met het stukje dat ze op het toneel uitvoerden, want een van de vele critici die de première meemaakten en voor hun krant een verslag schreven, vond het niet best. 'De Wama's brachten een soort van humor, die verleden tijd kan worden genoemd. Een beetje kieskeurig publiek, dat hoe dan ook door zijn televisie de smaak voor komieken heeft aangescherpt, zal niet meer uitbundig lachen om een man die in de vorm van witte bonen zijn gebit uitspuwt, die in een roze tutu van een balletdanseres over zijn colbert rondhuppelt, aan de andere kant allerlei bewegingen maakt die niet meer bij zijn leeftijd passen of grapjes weggeeft over een druppel aan zijn neus'. Waarachtig een

krachtige zeer complete volzin waarin alle kritiek werd neergelegd.

Anneke Grönloh

Ook was er een kritische noot betreffende het te veel lachen van de komieken om elkaars grappen, waarbij het leek of het een grote lachfabriek was, waarin op commando te hard en te lang werd gelachen, alsof een taart instortte onder de druk van veel te veel vruchten en slagroom. Maar er was ook lof voor andere deelnemende artiesten. Vooral de toen nog jonge Anneke Grönloh, volgroeid van tienersterretje naar een gerijpte artieste met een veelbelovende toekomst. Geheel alleen op het toneel, zonder storende bewegingen van anderen zong ze verschillende nummers, waaronder het prachtige 'Fantasie in goud', dat weer een andere criticus tot zijn mening bracht dat dit nummer het absolute hoogtepunt van de hele revue was. Maar, alvorens af te sluiten, dienen ook namen van Donald Jones, samen met The London Starlets, Cindy Peters en The Sheperds te worden genoemd als belangrijke onderdelen van de 28ste René Sleeswijk Revue. Ook Joop Geesink en zijn team, verantwoordelijk voor het geweldig decorwerk kregen terecht een uitstekend applaus tijdens de Première in Hilversum.

Als we het toch over Hilversum hebben kunnen we ook even kijken wat er, in doorsnee, zoal stond te lezen in de ingezonden rubrieken inzake 'Veronica'. Ik neem een blik in de Televizier van 5 april 1965, toen Radio Veronica op een haar na vijf jaar bestond. Zo was er een ingezonden brief uit Heemstede van R.Prijs, die schreef: 'Hoe men ook over Radio Veronica denkt, een feit is dat deze zender goede, lichte en ontspannende muziek brengt. Ik beweer niet dat de programma's geschikt zijn om er 18 uur per dag naar te luisteren, maar als men op elk uur van de dag dan ook lichte muziek wil horen, dan heeft men die ook. De huisvrouw wil ze graag 's morgens onder het huishouden en 's middags de fabrieken en bedrijven. De jeugd laat in de middag en vroeg in de avond. En vele nachtwerkers houden ook wel van lichte muziek onder het werk. Mocht Radio Veronica dus verdwijnen, dan zullen de omroepverenigingen hun programma's moeten veranderen en om te beginnen het gesproken woord drastisch inkorten. Alleen dan kan een leemte, die door het verdwijnen van Veronica zeker zal ontstaan, opgevuld worden. Nog beter natuurlijk is een legalisatie van Veronica.'

Maar er was nog een tweede reactie in de serie 'Veronica in de branding' in Televizier en wel van F. de Hond uit Amsterdam, die kort en krachtig schreef: 'Als Veronica verdwijnt, zou de behoefte aan lichte muziek volgens de plannen gedekt moeten worden door het derde radionet (het toekomstige Hilversum 3). Dit net wordt echter alleen opgebouwd uit FM zenders, zodat velen die een oudere radio hebben, de programma's niet kunnen horen. En de FM-band zit ook niet op autoradio's, zodat ook velen – die beroepshalve dagelijks op de grote wegen rijden, geen vervanging krijgen voor het station waar muziek in zit. Waarom Veronica niet legaal gemaakt?'

Tja, en dan waren er in 1965 ook nog de sporadische programma's voor de jeugd waarin aandacht werd besteed aan de door deze leeftijdsgroep geliefde muziek, die bij lange na niet altijd werd gewaardeerd door hun ouders. Maar niet alleen de muziek telde mee bij de benadering van deze tieners en twens, zoals ze in de volksmond werden genoemd. Musical items, ballet, toneel en beroepsvoorlichting maakten ook onderdeel van een paar programma's die voor hen werden gemaakt. Een dergelijk programma werd gemaakt door een 22 jarige ambitieuze jongenman uit Tilburg, die nog woonachtig was bij zijn moeder. Hij werkte voor de AVRO en moest het opnemen tegen een programma als 'Top of Flop' bij de VARA, dat werd gepresenteerd door Herman Stok. Velen praten, al dan niet positief, over Stok zijn inzet voor de beatmuziek.

Donald Jones & The London Starlets

De presentator van Combo, wiens naam ik later zal melden, was zijn radioloopbaan al vier jaar eerder begonnen. Hij was lid van de zogenaamde 'hoorspelkern', die voor verschillende omroepen werkte. Tevens sprak hij incidenteel reclameboodschappen in, die werden gehoord op het enige commerciële station dat ons dagelijks van muziek voorzag,

Radio Veronica. Over de baan bij de hoorspelkern stelde hij eens in een interview: 'Een vaste baan betekende het, waarbij je oud kon worden met een ambtenarensalaris en een pensioen.' Maar het ging niet zoals hij wenste. Toen hij een keer een schnabbel elders had, meldde hij zich ziek maar werd door een collega verlinkt. Daarover stelde hij later: 'Als ik niet in ongenade was gevallen, omdat ik mij ziek had gemeld, kende nu nog niemand mij. Daarom ben ik de collega, die mij destijds verraden heeft, nog dankbaar. Al snel werd hij 'de mooie jongen met de zwoele stem' genoemd en vele vrouwen vielen voor de manier hoe hij telkens zijn programma eindigde met het zwoele 'dag'.

Maar hij had duidelijk, naast het presenteren van televisieprogramma's, meer ambities. Hij zag toekomst in de kleinkunst en dus het cabaret. In 1965 ging hij voor het derde jaar in successie met zijn kleine cabaretgroepje het land in en speelde rolletjes bij een kindertoneelgroep. Hij stelde zich veel voor van een idee, waarmee hij rondliep en dat hij 'Carpe Noctem' noemde, een platenprogramma van goede lichte muziek, dat voor middernacht en dus het slapengaan, zal moeten worden uitgezonden: 'Weet je wel, zo'n droomuitzending voor romantische mensen, die nog een nightcap nodig hebben voor ze onder de dekens kruipen. Het liefst héél laat in de avond.' De presentator van 'Combo' was niemand anders als de later zeer succesvolle duizendpoot 'Jos Brink'.

Jos Brink

Maar naast de eerder gememoreerde Herman Stok en Jos Brink konden de tieners zich ook laven aan ondermeer de toen 26-jarige en voormalige sportinstructeur Wim-Jaap van der Laan. Hij was destijds presentator van het programma 'Wauwer'. Hij had zijn baan binnen de platenindustrie op een laag pitje gezet in ruil voor die van presentator. Bovendien was hij de man van Anneke Grönloh en toekomstig vader van een kind. Hij wilde niets te maken te hebben met de loopbaan van zijn vrouw, hoewel hij in een interview verklapte af en toe wel eens achter in een zaal te gaan zitten om te zien hoe ze presteerde. En over zijn eigen rol op de televisie meldde hij eens in een interview: "Wie ben ik nu, dat ik zo populair zou moeten zijn. Er zijn zelfs deejays en presentatoren die zelf platen opnemen. Maar moét dat nou? Dat zijn toch twee dingen, een platenster en een presentator. Ik wil juist zo gewoon mogelijk doen en dus niet expres leuk. Ik wil gewoon bij de mensen binnenkomen en gewoon 'hoi' kunnen zeggen en gewoon wat muziek kunnen presenteren." Trouwens eerder had hij een programma op Radio Veronica en hij ging in 1971 ook kortelings voor Radio Noordzee werken.

Wim-Jaap v/d Laan

1965 was het jaar dat ik uiteindelijk een bezitter werd van een prachtige fiets. Als je van de generatie bent van de 'jongeren' die in de eerste vijf jaren na de Tweede Wereldoorlog bent geboren, dan weet je maar al te goed wat dankbaarheid tonen is. Komende uit een gezin met zes kinderen hadden we het niet breed maar waren we wel ontzettend gelukkig met datgene we kregen. Het spel vond voornamelijk plaats in de buitenlucht. En ook werden er plekken bezocht die voorheen 'heel ver weg leken'. Afstanden die gewoon te voet werden afgelegd, want er was geen geld genoeg om voor elk kind een fiets te kopen. Ik kan me niet herinneren dat we ooit gemopperd hebben dat een transportmiddel, als een fiets, niet ter beschikking stond.

Wel leverde het een tweetal incidenten op. Onze MULO, de Cort van der Lindenschool, was gevestigd aan de Violenstraat in het noordelijke stadscentrum van Groningen. Van huis uit gezien een kwartier lopen, wat geen probleem was. De Cort van der Lindenschool was echter niet optimaal uitgerust en miste bijvoorbeeld een gedegen handenarbeidlokaal en een lokaal voor lichamelijke oefeningen. Het laatste werd beoefend in een onderkomen van de Welpen in dezelfde straat, waar we de eerste jaren gymnastiekles kregen van 'Kale Henne' wiens eigen naam ik niet zal publiceren. Hij ging de fout in door meisjes van de school op niet toegestane manier te betasten en geraakte in het gevang. Jan Schipper, zoon van de toen befaamde internationale scheidsrechter Klaas Schipper, was vervolgens in 1965 onze gymleraar.

Handenarbeid op school was verdeeld in twee periodes. De eerste duurde één jaar, terwijl de tweede periode drie schooljaren dekte. Voor diegene die de eerste klas doorliep was er een twee uur durende handwerkles, zowel voor meisjes als jongens. In een klaslokaal in het

schoolgebouw aan de Violenstraat leerden we, gemengd, hoe te haken, hoe te breien en hoe te borduren, dit onder leiding van juffrouw Drewes. Een jaar later werden de geslachten opgesplitst en dienden de jongens een grote afstand te overbruggen om naar een handenarbeidklas bij de T.C. Lancée school te gaan, die destijds gevestigd was aan de Pioenstraat op de kop van het oostelijke stadsdeel van Groningen. Het was daar de heer Taartgen die ons de technische foefjes probeerde te leren. Let wel, minimaal 4 kilometer van onze school aan de Violenstraat. Een deel van de jongens ging op de fiets en de anderen te voet, totdat samenhorigheid ontstond toen de lopers té vaak straf kregen als ze weer eens te laat kwamen. Achterop de fiets was het gevolg met alle vreugde en narigheid meegenomen.

Gorechtkade Groningen, jaren '60

Baldadigheid leidde tot politie-ingrijpen. Maar begin 1965 was het aardig koud en wilde je, als je geen fiets had, wel hardlopend van de ene naar de andere locatie. En zo kon het gebeuren dat de groep fietsers – die later waren weggegaan dan de lopers – elkaar na 2 kilometer tegen kwamen aan de Gorechtkade. Het woord 'kade' geeft het al aan dat er water aanwezig is. Een aantal vijvers die, bij bar winterweer, wel wilden dichtvriezen. En dus ook in 1965. Zonder problemen werd de eerste vijver, zowel door de fietsers als de lopers genomen. Hier en daar kraakte het ijs wel, maar dat was een spannend geluid. De vijver eindigde ter hoogte van het Kooykerplein en vanaf dat punt kon je, via de Ripperdalaan doorsteken naar de Zaagemuldersweg. Een zijpad van deze weg was de vaste rit en loop, via de Klaprooslaan naar de Oliemuldersweg, waar andermaal vijvers waren. Het al beproefde concept van de vijver van de Gorechtkade werd daar herhaald en het zou, na een meter of tien, de eerste en laatste keer zijn in zijn leven dat Hans Knot door het ijs zakte. De rillingen lopen me al weer over mijn rug. Een geluk dat een paar brave borsten uit de klas me er weer uithaalden.

Het jaar 1965 betekende ook het eind voor de melkfabriek Roden, een kleine fabriek gevestigd in de Tuinwijk te Groningen, aan de rand van het Noorderplantsoen. In 1934 was het geopend als filiaal van de gelijknamige zuivelonderneming 'Melkfabriek Roden' te Roden. Het was op 20 oktober 1934 in een vergadering van de onderneming de afzet van producten in de stad werden besproken. Tot op dat moment was de verkoop slechts door een persoon, een zekere Jellesma, gedaan. Er heerste ontevredenheid tijdens de vergadering toen bleek dat Jellesma zich te weinig inzette om de producten aan de vrouw te brengen. Het bleek dat de directeur nog een andere verrassing in gedachte had voor het bestuur want tijdens de vergadering schoof hij al een zekere Abres naar voren. Woonachtig in Eelderwolde was deze man, volgens de directeur, uitermate geschikt om als leider en filiaalhouder op te treden.

In eerste instantie werd een pand gehuurd aan de Werfstraat maar al snel bleek dit te klein. Talrijke bakfietsen waren er voor de verspreiding van de melkverkoop aangeschaft en deze dienden ook onderdak te krijgen. Op 6 juni 1936 werd een nieuw onderkomen geopend aan de Tuinbouwdwarsstraat in Groningen. Het nieuwe pand had een oppervlakte van 350 m² en tegenover dit pand werd er een winkel voor directe verkoop geopend. Inmiddels was er al definitief een nieuwe directeur aangesteld in de persoon van een zekere De Vries. Die wist van aanpakken want binnen de kortst mogelijke tijd had hij het toenmalige Academische Ziekenhuis tot klant, waarbij men vooral melk, karnemelk, ondermelk en room afnam. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd een deel van de melkfabriek Roden in de stad Groningen door de bezetter gevorderd en ingericht als Gaarkeuken. Na de Tweede Wereldoorlog werd, met aankoop van het aangrenzende panden, de fabriek vergroot.

Melkverkoop was verdeeld per melkfabriek en zo kon de coöperatieve onderneming Roden 16 van de 24 wijken, die er toen waren uitgezet, bedienen van melk. Liefst 4000 klanten werden er per dag uitgevent. In de 50'er jaren kwamen er de gemotoriseerde melkkarren en werd de melk meest per

Eén van de panden van melkfabriek Roden

keer afgeleverd, de afname geregistreerd in een notitieboekje en werd er eens per week aan de deur afgerekend. Er waren op een bepaald moment 40 melkventers in dienst, die gezamenlijk gemiddeld 100.000 liter per week omzetten. Uitbreiding van winkels voor de melkfabriek Roden in Groningen volgde met ondermeer winkels aan de Jacob van Ruijsdaelstraat en Oude Kijk in 't Jatstraat. Maar met de felle opkomst van de concurrenten, Melkfabriek DOMO die ondermeer een grote vestiging in Groningen had laten bouwen, en de vele zelfbedieningen in de stad Groningen, liep de verkoop in de zestiger jaren voor de venters terug. Zo ontstond in juni 1965 het idee de gehele verkoop in de stad Groningen over te doen aan de DOMO. Inclusief venters werd dit hetzelfde jaar realiteit en kwam er een einde aan de melkfabriek Roden in de Tuinbouwdwarsstraat, een fabriek die naast onze lagere school, St Ludgerdus, was gevestigd.

Mijn broer Egbert heeft 18 maanden lang met de melkventer Henk Beekhuis van de melkfabriek Roden op zaterdag meegeholpen. Ook hij heeft zo zijn herinneringen: 'Op een van die zaterdagen dat Henk Beekhuis weer eens zijn boterhammetje bij onze moeder in de keuken kwam doen, bij de warme kachel en een goede bak koffie, vroeg hij mij of ik geen zin had om de zaterdagen met hem de melkwijk te doen, het was een drukke wijk en voor hem alleen op de zaterdag zeker te veel. Ik sprak met hem af om eens te proberen, en de volgende zaterdag rond zeven uur begon de loop in de Floresstraat in onze Martinistad Groningen. Ik meldde me bij hem in deze straat en al snel had ik in de gaten waar het om ging. Hij had zo'n platte wagen met een prachtige roestvrij stalen tank er achterop, verder stonden er kratten voor de volle en de lege flessen, met bijvoorbeeld karnemelk en karnemelkspap of gortepap en de in die tijd zeer geliefde Friesche Vlag volle koffiemelk.

Maar vooral dat krat met die overheerlijke chocolademelk had altijd mijn volle aandacht, want als we met de route klaar waren en de benzinemotor van het karretje snorde ons naar de Tuinbouwdwarsstraat, dan was het feest. Met een soort van hoge drukspuit of stoom cleaner, werd dan niet alleen de hele boel spik en span gemaakt, maar ook werd daar een fles van die heerlijke chocolademelk opgewarmd. Smullen maar! Wat een verschil met heden waarin we alle producten in de supermarkt halen terwijl die vroeger met veel plezier aan huis werden bezorgd. Een ander detail dat ik me goed herinner was dat de grote melktank werd voorzien van een speciaal maatsysteem met handel van links naar rechts, zodat je de klant per halve liter melk in de pan of emmer kon doen. Na ruim 18 maanden van melkventen op zaterdag ging ik op de vrijdagen en zaterdagen bij mevrouw Boomsma in haar filiaal van Jamin aan het werk en dus minder koud en lekkere rumbonen, maar toch had ik die tijd als 'melkman' niet willen missen', aldus broer Egbert.

Ik bespeur de geur van de ouderwetse koffiemelk en de chocolademelk uit de fles weer terug. Helaas maar een kort moment, maar wel een moment om deze aflevering van muziek, media en andere herinneringen af te sluiten en ik hoop u spoedig weer aan te treffen voor andermaal een aflevering.

Bronvermelding:
Freewave Media Magazine
Soundscapes, on line Journal for Media and Music Culture
Televizier Jaargang 1965
Vleer, W.T. 75 jaar Roden-Zevenhuizen 1893-1968
Waarheid, de 8.2.1965.
Wereldkroniek, jaargang 1965, Den Haag.
Wikipedia
Winkler Prins Jaarboek, uitgave 1966.

HANS KNOT

Inhoudelijke veranderingen Freewave Media Magazine

Beste Freewave Media Magazine lezers,

We hebben de laatste weken ongelooflijk veel reacties gekregen (op een na allemaal positief) inzake het digitale Freewave MM (Media Magazine). In het kort komt het hierop neer:

Wilt u het digtale Freewave MM ontvangen en is uw abonnement afgelopen? Oké, dan betaalt u € 6,--.

Is uw abonnement nog niet afgelopen, dan zijn er 2 mogelijkheden:
1) u ontvangt een papieren Freewave MM
2) u ontvangt de digtitale Freewave MM

Hoezo alsnog een papieren Freewave Media Magazine? Dat komt omdat er een aantal lezers zijn die geen internet-aansluiting hebben. Zij kunnen dus nog steeds een papieren Freewave ontvangen.

Prefereert u toch de digitale Freewave en heeft u bijvoorbeeld nog een half jaar Freewave tegoed van ons? Dan wordt uw abonnement op het digitale Freewave MM met 2 jaar verlengd. Reken maar na: een jaar kost 6 euro, u heeft nog een toegoed van € 12,50, dan ontvangt u dus nog 2 jaar het digitale Freewave Media Magazine.

Tenslotte: uw abonnement is afgelopen en u wilt toch een papieren Freewave Media Magazine ontvangen? Dat kan: dan maakt u € 18,-- over. Onze Belgische lezers betalen dan € 23,--. De prijsaanpassing is gebaseerd op het relatief hoge bedrag dat wij bij TNT post zullen gaan betalen. Wij vallen dan niet meer in het magazine tarief, maar in het brieftarief. Versturen

van Freewave Media Magazine is dan ongeveer 4 x zo duur geworden. ***Ons banknummer in België is:*** 143-0759927-33 - SMC België.

****

Herhaling van de tekst uit Freewave MM nr 451/452:

Beste lezers van het Freewave Media Magazine en andere geinteresseerden.

Gedurende de afgelopen maanden is er druk overlegd tussen de redactie van het tijdschrijft en de uitgever, Stichting Media Communicatie, over de toekomst van het tijdschrift, dat deze zomer haar 34ste jaargang ingaat. Die jaren zijn me zelf niet in de koude kleren gaan zitten, mede gezien ik ook nog voor tal van andere tijdschriften schrijf, het Hans Knot International Report maandelijks laat verschijnen en veel ander werk betreffende radio doe. Derhalve zal het Freewave Media Magazine in de toekomst niet meer in papiervorm uitkomen maar eens in de twee maanden in een digitale versie verschijnen. Dat kan betekenen dat de ene keer het aantal van 28 pagina's heeft en een andere keer meer. De prijs zal drastisch naar beneden gaan, waarover U door SMC zal worden geinformeerd.

Een andere wijziging, en daar zijn we eigenlijk het afgelopen jaar in december al voorzichtig mee begonnen, is dat Freewave een tweetalig tijdschrift wordt. Daar ik ook voor Engelstalige tijdschriften schrijf of interviews doe met Engelstaligen worden die in de toekomst in het Engels gepubliceerd en niet meer vertaald. Ten eerste hebben we allemaal de Engelse radio intensief gevolgd en dient het geen probleem te zijn Engelstalige artikelen te lezen en bovendien blijft de kleur van een dergelijk verhaal mooier in de originele taal dan dat het vertaald wordt. Het afgelopen jaar hebben we al twee Engelstalige Freewaves uitgebracht en is er van geen enkele kant daar over geklaagd, hetgeen ons tot het besluit bracht hier mee door te gaan in de toekomst. En.... de digitale versie ziet er prachtig uit met kleurenfoto's. Wil je, ook als niet lezer van Freewave, alvast een voorproefje stuur dan een e-mail aan HKnot@home.nl

Veel leesplezier,
Hans Knot, Hoofdredacteur Freewave Media Magazine

****

Beste mensen,

Ons blad Freewave Media Magazine bestaat sinds juli 1978. In die drieëndertig jaar is er veel veranderd in het radiogebeuren. Er zijn geen zeezenders meer en daarvoor is in de plaats gekomen onder andere de internet radio en satellietradio. De digitale techniek van cd's en dvd's dendert voort in deze wereld. Waren we vroeger blij met cassette bandjes, thans is alles digitaal en je kunt alles kopen in superieure kwaliteit. Internet deed zijn intrede. Dankzij internet kon onze hobby zich enorm uitbreiden. Dankzij internet konden mensen als Hans Knot de wereld over mailen en contact zoeken met de mensen achter de toenmalige zeezenders en daar hebben wij de afgelopen jaren de vruchten van geplukt.

Tot heden heeft de uitgever van het Freewave Media Magazine aan deze digitale omwenteling niet mee gedaan. Nu is de tijd rijp om wel mee te doen aan deze omwenteling en wij zullen u vertellen waarom. Op het moment dat het gedrukte nummer verschijnt is deels het nieuws al verouderd. Het Freewave Media Magazine moet met zijn tijd meegaan en dus hebben wij besloten om met ingang van 1 januari 2012 uitsluitend digitaal verder te gaan. Dat is voor u en voor ons een enorme kostenbesparing en wij kunnen dichter op het nieuws zitten! Wel blijft de kracht van Freewave Media Magazine bestaan door de verhalen van Hans Knot en dj's!

Wat zijn wij van plan? Lezers van Freewave Media Magazine kunnen vanaf januari 2012 6 x per jaar een pdf file ophalen van de website Freewave Media Magazine in digitale vorm. Daarvoor betaalt u inclusief de toegang tot de radiodag slechts € 14,-- voor. Komt u niet naar de radiodag dan kost een abonnement op Freewave Media Magazine € 6,-- per jaar. Wij verrekenen het digitale abonnement met het reeds betaalde abonnement van het papieren Freewave Media Magazine.

Niet Freewave Media Magazine lezers ontvangen van ons een reclame inzake het nieuwe Freewave Media Magazine via de mail. Zij ontvangen 2 bladzijden als "teaser".

Gelieve ons dan ook uw e-mailadres door te geven zodat wij u kunnen melden wanneer u via de Freewave Media Magazine website het nieuwe Freewave Media Magazine kunt downloaden. U kunt ervan op aan dat alle hotnieuws extra via de mail tot u komt.

Door deze nieuwe opzet bent u minder geld kwijt en ontvangt u toch uw Freewave Media Magazine. Hans Knot en de andere redacteuren zullen er alles aan doen om de kwaliteit die u van ons gewend bent, te blijven leveren.

Vriendelijke groet,
Hans Knot en Rob Olthof

MAIL DIT AUB DOOR AAN: rob@mediacommunicatie.nl

"Ja, ik wil de digitale Freewave versie ontvangen! Mijn e-mail adres is:..... en ik wil ook graag deelnemen aan de Radiodag ja/nee."

Zaterdag 12 november 2011:
RADIODAY
Hotel Casa 400, Amsterdam

Het <u>voorlopige</u> programma ziet er als volgt uit:
11:00 - Opening
11:15 - **The Story of Radio Netherlands' "Media Network"**. A dialogue between Jonathan Marks and Andy Sennitt
12:05 - Josje de Munck being presented with the prime copy of the **Laser 558 book** written by Hans Knot
12:15 - **Het Gerard van Dam interview** (delen van de nieuwe video "Actum Agere")
12:30 - **Het Radio Delmare avontuur** (onder voorbehoud)
13:30 - **The forgotten stations from former wartime defence forts**. A panel with Paul Freeman (Radio Essex), Colin Dale (Radio Sutch), Guy Hamilton (Essex), Bill Rollins (Tower), John Stewart (KING, Essex), Dick Dixon [Dickason] (Sutch, Essex) and Roger Scott (Essex). Moderator: John Ross-Barnard (Invicta, KING)
14:30 - **Op volle kracht: Herinneringen aan Radio Veronica**. Een panel met Klaas Vaak, Tineke, Ad Bouman, Harry Knipschild, Jan van Veen, Bart van Leeuwen, Joost de Draaijer (beiden nog onder voorbehoud), Bert Alting en Jan Herrmann. Gespreksleider: Juul Geleick
15:30 - **Get Your Kicks On 266** - Radio London Memories. A panel with Ian Damon, Graham Gill, Dave Hawkins, Norman St. John, Ed Stewart and Ron Buninga. Moderator: Ray Clark
16:30 - **The Radio Day 2011 Awards** - presented by Robbie Dale and Hans Knot. An Outstanding Contribution to Offshore Radio" (3 winners), "Offshore Radio Top Technical Support" (1), "Offshore Radio Writers and Historians" (1), "The Radio Anoraks Award" (1)
17:30 - Farewell
Radio Mi Amigo 107.1 FM will be broadcasting live from the Casa 400 hotel.

Stichting Media Communicatie
Postbus 53121 - 1007 RC Amsterdam
Tel. (na 18.00 uur) 020-662 11 41
www.mediacommunicatie.nl
e-mail: verkoop@mediacommunicatie.nl
giro: 40 65 700 / bank: 98.80.40.301

CD's

100 cabarethoogtepunten € 18,-
100 soul classics € 18,--
100 x liefde € 18,--
100 sfeermelodieën € 18,--
Celtic myst top 100 € 18,--
100 classic tracks Louis Armstrong € 18,--
100 hits Wil Tura € 18,--
Alle 100 goed zomerhits € 18,--
100 rock hits € 15,--
Ferry Maat top 100 € 18,--
100 Schlager hits € 18,--
Schlager top 100€ 18,--
BZN top 100 € 18,--
100 Franse Klassiekers € 18,--
Seventies top 100 € 18,--
100 x normaal € 18,--
100 seventies classics € 18,--
100 Hollandse klassiekers € 18,--
100 hits woman € 15,--
100 most romantic classics € 18,--
Piano best 100 € 18,--
Rob de Nijs 100 € 18,--
40x Vive la chanson € 10,-
The Kinks collected € 16,--
100 soul classics € 18,--
100 NO 1 HITS € 18,--

100 jaren '80 hits € 18,--
100 zomerhits € 18,--
100 country hits € 18,--
100 reggae hits € 18,--

Way back home, The Graham Gill story

Way Back Home, the Graham Gill story, is now obtainable from the Foundation of Mediacommunication for the price in Europe including postage and packing ***€ 19,95***

Shiprocked

Dit boek van Steve Conway vertelt het verhaal over zijn belevenissen aan boord Radio Caroline. Tenslotte wordt ook aandacht besteed aan de satelliet uitzendingen.
Boek kost bij SMC ***€ 14,50*** incl. verzendkosten

Last of the Pirates

Verkoopprijs SMC: ***€ 19,95***

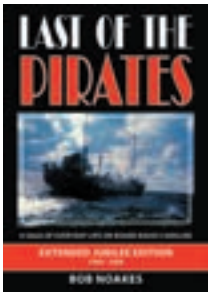

Ships in troubled water, Nigel Harris

Dit boek is verkrijgbaar bij SMC voor ***€ 19,19***

Pop went the pirates,

de "bijbel" van Offshore Radio van Keith Skues (nog slechts 6 exemplaren!!!) ruim 700 pagina's en 385 foto's voor ***€ 35,--***